

ОБЩНСКИ СЪВЕТ СЕВЛИЕВО
Регистрационен индекс и дата
РР-0103.9/11/14.01.2022

ОБЩИНА СЕВЛИЕВО п.к. 5400 - СЕВЛИЕВО
Регистрационен индекс и дата
РР-0103.9-11/14.01.2022

ДО
ОБЩНСКИ СЪВЕТ
СЕВЛИЕВО

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от д-р Иван Тодоров Иванов – Кмет на Община Севлиево

1.14. **Относно:** Одобряване на доклад за последваща оценка на изпълнението на Общински план за развитие на Община Севлиево за период 2014-2020 г.

УВАЖАЕМИ ОБЩНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Съгласно заключителните разпоредби от Закона за регионалното развитие е необходимо община Севлиево да възложи изготвянето на последваща оценка за изпълнението на Общински план за развитие на Община Севлиево за период 2014-2020 г.

Оценката е извършена въз основа на обстойно проучване на годишни отчети за изпълнението на ОПР за периода 2014-2020 г., годишни отчети за изпълнението на дейностите в областта на хуманитарната и социална дейност, годишни справки за изпълнението на капиталови разходи и справки за изпълнените и изпълняваните проекти и в резултат е изготвен Доклад от оценката.

Предвид гореизложеното, предлагам на Общинския съвет – Севлиево да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и във връзка с т. 37 от Предходни и Заключителни разпоредби към закона за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие, Общинският съвет – Севлиево:

1. Одобрява Доклад за последваща оценка на изпълнението на Общински план за развитие на Община Севлиево за период 2014-2020 г.

2. Възлага на Кмета на Община Севлиево да публикува Доклада за последваща оценка на изпълнението на Общински план за развитие на Община Севлиево за период 2014-2020 г. на официалната интернет страница на Община Севлиево.

Заличена информация на осн. чл. 4 от
Регламент (ЕС) 2016/679, чл. 59 от ЗЗЛД

Д-Р ИВАН ИВАНОВ

Кмет на Община Севлиево

2021

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СЕВЛИЕВО 2014 – 2020

Агенция СТРАТЕГМА ООД

Последващата оценка на Общински план за развитие на община Севлиево е изготвена от екип на Агенция СТРАТЕГМА ООД в изпълнение на Възлагателно писмо Изх. №РД-04-03.443–(1)/03.11.2021 г. Заключениета и тълкуванията, които се съдържат в настоящия документ, представляват експертното мнение на експертите на Агенция СТРАТЕГМА ООД и по никакъв начин не следва да се приемат като становище или официална позиция на Общинска администрация Севлиево.

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ	6
1. Общи положения	6
2. Изпълнение и актуалност на препоръките от предишни оценки	8
3. Методика за последваща оценка на Плана за развитие на община Севлиево 2014-2020	8
II. ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СЕВЛИЕНО ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 г.	11
1. Рамка за изпълнение на целите и приоритетите за регионално развитие в Община Севлиево за периода 2014 – 2020 г.	11
2. Ключови промени в политиката за интегрирано устойчиво развитие на национално ниво и на ниво ЕС и съответствието на ОПР с тях.	14
3. Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Севлиево 2014-2020 по индикатори за изпълнение	21
4. Степен на постигане на целите на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020	30
5. Оценка на устойчивостта на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020 г. от гледна точка на избрани икономически, социални и екологични показатели.	35
6. Оценка на общото въздействие от изпълнението на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020 г. към края на периода на действие, на основата на сравнителен анализ на общата социално-икономическа ситуация.	40
7. Ефективност и ефикасност на финансовите инструменти и използваните ресурси за изпълнение на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020 г.	52
III. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ	57
1. Обобщена оценка за изпълнението на ОПР на община Севлиево	57
2. Положителни и отрицателни фактори при изпълнението на ОПР на община Севлиево за периода 2014 – 2020 г.	60
3. Препоръки за разработване на ПИРО на община Севлиево за периода 2021 – 2027 г.	61

СПИСЪК НА ГРАФИКИТЕ И ТАБЛИЦИТЕ

графика 1.	Взаимовръзки между стратегическите цели и приоритети на ОПР на община Севлиево	12
графика 2.	Разпределение на договорените и реално изплатени средства по стратегически цели на ОПР на община Севлиево, [млн. лв.].....	27
графика 3.	Разпределение на договорените и реално изплатени средства по приоритети на ОПР на община Севлиево, [млн. лв.].....	28
графика 4.	Финансов принос на оперативните програми, държавния и общински бюджет за постигане приоритетите на ОПР на община Севлиево [договорени средства, млн. лв.]	29
графика 5.	Произведената продукция в община Севлиево, област Габрово и България за периода 2014 – 2019 г., хил. лв.....	35
графика 6.	Основни икономически показатели за община Севлиево за периода 2014-2019 г., [хил. лв.]	36
графика 7.	Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор за периода 2012-2019 г., [хил. евро].....	37
графика 8.	Основни показатели в областта на ВиК услугите в община Севлиево за периода 2012-2020 г.	38
графика 9.	Основни показатели в областта на управлението на отпадъците в община Севлиево за периода 2015-2018 г.	38
графика 10.	Приходи от нощувки и реализирани нощувки в местата за настаняване в община Севлиево за периода 2012-2019 г.	39
графика 11.	Население в община Севлиево спрямо общото население в област Габрово за периода 2010-2020г., брой	41
графика 12.	Динамика на растежа на БВП за периода 2004-2020 г. и прогнозни данни за 2021-2022 г.	42
графика 13.	БВП на глава от населението за СЦР, България и ЕС 28, 2010-2019 г., лв.....	42
графика 14.	БВП на човек от населението за СЦР, по области, 2007-2019 г., лв.....	43
графика 15.	Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 за ЮЦР, България и ЕС 27, 2008-2020 г.	43
графика 16.	Нетни приходи за продажби на човек от населението за периода 2011-2018 г., хил. лв.	45
графика 17.	Ниво на средна годишна работна заплата – регионални разпределения за периода 2011-2018 г., лв.	46
графика 18.	Разпределение на произведената продукция в община Севлиево по големината на предприятието за периода 2012 – 2018 г., дял от общата (%).....	47
графика 19.	Средногодишно равнище на безработица за периода 2012-2020 г., %.....	48
графика 20.	Средногодишни стойности на нива на безработица в община Севлиево по групи за периода 2012-2019 г.	49
графика 21.	Планирани и привлечени средства по източници, [млн. лв.].....	53
графика 22.	Привлечени средства по източници, [млн. лв.].....	54
графика 23.	Планирани и привлечени средства по стратегически цели на ОПР, [млн. лв.].....	55
графика 24.	Планирани и привлечени средства по приоритети на ОПР, [млн. лв.]	55
таблица 1.	Степен на постигане на заложеното изменение на ключовите показатели в основни сектори	9
таблица 2.	Степен на постигане на специфичните индикатори по приоритетите на Стратегическа цел 1	22
таблица 3.	Степен на постигане на специфичните индикатори по приоритетите на Стратегическа цел 2	25
таблица 4.	Степен на постигане на специфичните индикатори по приоритетите на Стратегическа цел 3	25
таблица 5.	Степен на изпълнение на Стратегическа цел 1 и приоритетите ѝ, въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори.....	31
таблица 6.	Степен на изпълнение на Стратегическа цел 2 и приоритетите ѝ, въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори.....	32
таблица 7.	Степен на изпълнение на Стратегическа цел 3 и приоритетите ѝ, въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори	34
таблица 8	Оценка на ефективността на изпълнение на ОПР на община Севлиево 2014-2020 въз основа на обобщени показатели за постигане на стратегическите цели.....	56

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕФРР	Европейския фонд за регионално развитие
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЗРР (2008)	Закон за регионалното развитие, приет 2008 г., действащ
КФ	Кохезионен фонд
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОПИК	ОП „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020
ОПОС	ОП „Околна среда” 2014-2020
ОПДУ	ОП „Добро управление” 2014-2020
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	ОП „Региони в растеж” 2014-2020
ОПРЧР	ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020
ОПТТИ	ОП „Транспорт” 2014-2020
ОСР	Областна стратегия за развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014-2020
РПР	Регионален план за развитие
РЦВ	Райони за целенасочено въздействие
РЦП	Райони за целенасочена подкрепа
СЗР	Северозападен район от ниво 2
СИР	Североизточен район от ниво 2
СР	Съвет за развитие при Министерския съвет
СЦР	Северен централен район от ниво 2
ЮЗР	Югозападен район от ниво 2
ЮИР	Югоизточен район от ниво 2
ЮЦР	Южен централен район от ниво 2

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Общи положения

Последващата оценка на Общинския план за развитие на община Севлиево е изготвена във връзка с разпоредбата на чл. 34, ал. 1 от **Закона за регионалното развитие**¹ [ЗРР (23.02.2016)].

Последващата оценка на Общинския план за развитие включва:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите за периода 2014 – 2020 г.
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси за периода 2014 – 2020 г.;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие и за разработване на документи за следващия планов период след 2014 г.

От методологическа гледна точка, **общинските планове за развитие** представляват **средносрочни рамкови документи**, определящи целите и приоритетите на регионалната политика за съответната община. Разглежданият ОПР на община Севлиево е приет на основание разпоредбите на **Закона за регионалното развитие** [ЗРР (2008)]², а настоящата последващата оценка се изготвя в съответствие с разпоредбите на същия нормативен акт.

В началото на 2020 г. в ЗРР са направени промени, свързани с цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие за следващия планов период 2021-2027 г. Тези промени обаче не засягат обхвата на ОПР на община за периода 2014-2020, както и предвижданията за изготвяне на последваща оценка на документа.

¹ Обн., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008 г.

² Пак там

Съгласно действащото при изготвянето на документа законодателство, ОПР се разработват **в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие [ОСР]**, за съответния програмен период.

Обхватът на ОПР за периода 2014 – 2020 г. е както следва (ЗРР 2008): **определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с областната стратегия за развитие и концепцията за пространствено развитие на общината**³.

Съдържанието на ОПР за периода 2014 – 2020 г. е както следва (ЗРР 2008):

- анализ на икономическото и социалното развитие на общината;
- целите и приоритетите за развитие на общината за определен период;
- индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана;
- индикаторите за наблюдението и оценката на плана;
- необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана;
- програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите;
- описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
- предварителната оценка на плана.

³ Допълненията относно Концепция за пространствено развитие се отнасят за периода след 26.11.2012 г.

2. Изпълнение и актуалност на препоръките от предишни оценки

Планът за развитие на Община Севлиево за периода 2014 – 2020 г.⁴ е приет с Решение на Общински съвет – Севлиево⁵. Извършена е **предварителна (ex-ante) оценка на проекта на ОПР** на Община Севлиево 2014 – 2020 г.

Предварителната оценка на проекта на ОПР определя определените индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР като ясно формулирани, уместни и достатъчни на брой, като чрез тях общината има възможност да измери лесно и на достъпна цена резултатите от провежданите интервенции в краткосрочен и дългосрочен план.

Изготвена е **Междинна оценка** на изпълнението на Общинския план за развитие на Община Севлиево 2014 – 2020 г.⁶

Междинната оценка посочва, че Матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на ОПР 2014-2020 г. включва на практика **само индикатори за продукти и не съдържа индикатори за резултат със съответни целеви стойности, т.е. ограничена е възможността за оценка на въздействието от изпълнението на ОПР.**

3. Методика за последваща оценка на Плана за развитие на община Севлиево 2014-2020

Последващата оценка на ОПР е изготвена според изискванията на ЗРР, *Насоките на ЕК за програмния период 2014-2020 г.*, *Ръководството за оценка на социално-икономическото развитие EVALSED*⁷, *Техническата спецификация за изпълнение на поръчката*, както и натрупания до момента опит при изготвяне на подобни оценки на стратегически и планови документи на общинско, областно, регионално и национално ниво.

За целите на оценката е разработена методика, която определя методите и съответните източници на информация, както и критериите за оценка на изпълнението на ОПР.

⁴ Общински план за развитие на Община Севлиево 2014 – 2020 г. Документът е достъпен на интернет адрес <http://www.sevlievo.bg/bg/article/994/obshtinskiplanzarazvitiie.html>.

⁵ Решение № 077 на Общинския съвет от 29.04.2014 г.

⁶ Докладът за междинна оценка на Общинския план за развитие на Община Севлиево 2014-2020 г. е достъпен на интернет адрес <http://www.sevlievo.bg/bg/article/2606/mejdinenplan.html>

⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf

Разработена е **петстепенна оценъчна скала** за оценка на степента на:

- напредъка по постигане на заложения в плана за изпълнение обхват на дейности и мерки;
- напредъка по постигане на избрани индикаторите за изпълнение.

Конструиран е индекс на постигане на целите на ОПР:

- **Индекс на постигане на стратегическите цели** – отразява степента на постигане на заложеното изменение на стойностите на ключови индикатори и цели на общинско ниво.

Индексът също е групиран в *петстепенни оценъчни скали*. За целите на оценката са използвани следните оценъчни скали и категории:

таблица 1. Степен на постигане на заложеното изменение на ключовите показатели в основни сектори

Скала	Дефиниция	Степен на изпълнение на приоритети
5 ↑	Постигнато изменение на индикатор над 80%	Напредък, значително над планирания по изпълнение на приоритета/целта
4 ↗	Постигнато изменение на индикатор между 60 и 80%	Напредък над планирания по изпълнение на приоритета/целта
3 →	Постигнато изменение на индикатор между 40 и 60%	Постигнат планиран напредък по изпълнение на приоритета/целта
2 ↑	Постигнато изменение на индикатор между 20 и 0%	Задоволителен напредък по изпълнение на приоритета/целта
1 ↗	Постигнато изменение на индикатор между 1 и 20%	Ограничен напредък по изпълнение на приоритета/целта
0 →	Постигнато изменение на индикатор под 1% или негативна тенденция	Без напредък по изпълнение на приоритета/целта

При изготвянето на *последващата оценка* са използвани последните актуални данни за основните индикатори на общинско, национално и регионално ниво към края на 2019 г. и в отделни случаи за 2020 г. **Използваните източници на информация включват:**

- Статистически данни от НСИ като официален орган на статистиката в България;
- Статистически данни от ЕВРОСТАТ като официален орган на статистиката на ниво Европейския съюз;
- Като изходна информация са използвани данни от годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР Севлиево за периода 2014-2020 г.;

- Изпълнение на Капиталовите програми на Община Севлиево за периода 2014-2020 г.;
- Данни от ИСУН;
- Данни от финансиращи фондове и организации.
- Използвани са последните актуални данни за основните индикатори на общинско, национално и регионално ниво – в общия случай към края на 2019 г. и в отделни случаи за 2020 г.

Последващата оценка е изготвена при следните ограничения:

- Все още незавършил период на договаряне и изпълнение на проекти в рамките на плановия период;
- Непрецизирана система от индикатори за наблюдение и оценка на плана, вкл. отсъствие на индикатори за резултат със съответни целеви стойности;
- Затруднения в осигуряването на систематизирана информация и начина на отчитане приноса към регионалното развитие поради установени пропуски в дизайна на етапа на разработване на ОПР 2014-2020 г.
- Наличие на годишни доклади за наблюдение на ОПР за 2016, 2019, 2020 г.

В допълнение към посочената методика за изготвяне на последваща оценка е проведено и анкетно проучване за отчитане на мнението на гражданите за развитието на община Севлиево за периода 2014-2020.

II. ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СЕВЛИЕВО ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 г.

1. Рамка за изпълнение на целите и приоритетите за регионално развитие в Община Севлиево за периода 2014 – 2020 г.

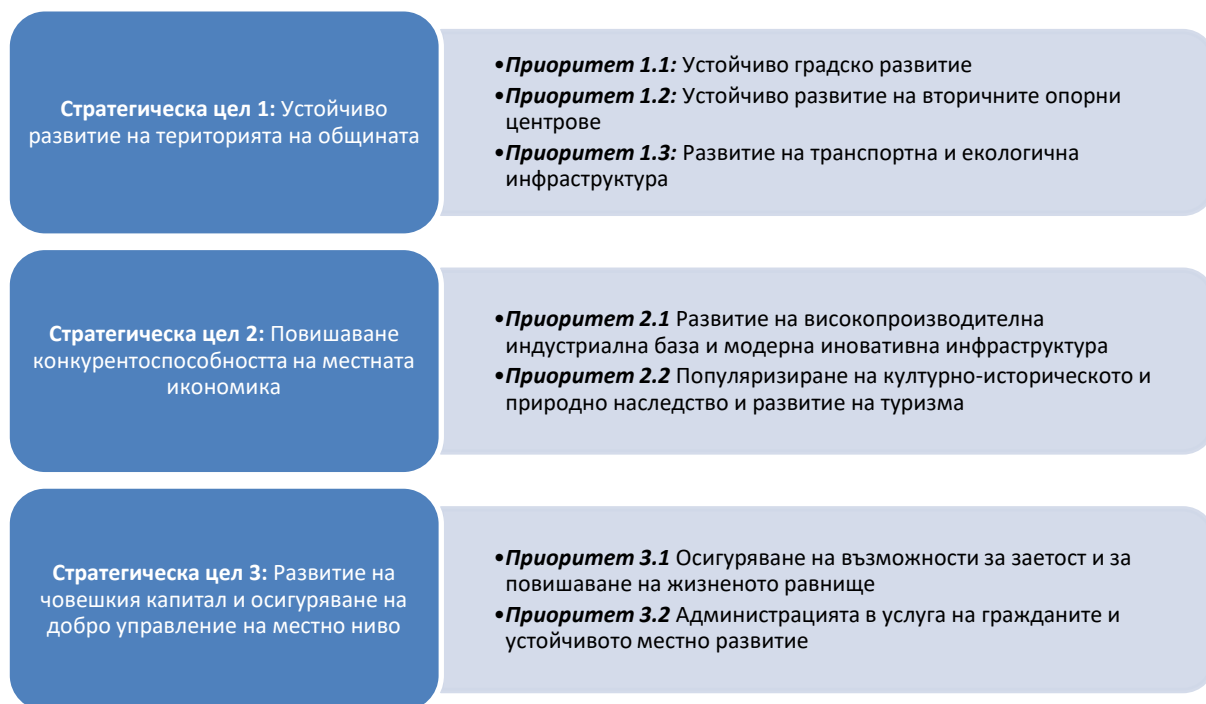
Визията, определена в ОПР на община Севлиево е ***ОБЩИНА СЕВЛИЕВО – ПРИВЛЕКАТЕЛНО МЯСТО ЗА ЖИВЕЕНЕ, БИЗНЕС И ТУРИЗЪМ.***

Основните области, върху които попада фокуса на идентифицираните приоритети и мерки за развитие са свързани с:

- устойчиво развитие на градския център и на вторичните опорни центрове;
- развитие на транспортната и екологично инфраструктура
- подобряване на конкурентоспособността на местната икономика чрез развитие на високопроизводителна и модерна база и инфраструктура и възможности за развитие на предприемачеството;
- развитие на човешкия капитал;
- подобряване качеството и развитието на публичните услуги;
- подобряване на административния капацитет.

ОПР на община Севлиево определя **три стратегически цели** за развитието на общината, които са конкретизирани чрез **седем приоритета** със съответните специфични цели и общо осемдесет и два проекта, включени в Програмата за реализация на плана.

графика 1. Взаимовръзки между стратегическите цели и приоритети на ОПР на община Севлиево

Оценката на изпълнението на приоритетите и целите на ОПР на община Севлиево, както и ефективността на използваните ресурси е изготвена на база аналитично определено съответствие между приоритетите на ОПР на община Севлиево и приоритетните оси [ПО] на оперативните програми по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г. – ОП „Региони в растеж” [ОПРР], ОП „Околна среда” [ОПОС], ОП „Иновации и конкурентоспособност” [ОПИК], ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” [ОПНОИР], ОП „Развитие на човешките ресурси” [ОПРЧР], ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” [ОПТТИ], ОП „Добро управление” [ОПДУ], както и на Програмата за развитие на селските райони [ПРСР] и Програма за морско дело и рибарство [ПМДР], които също допринасят за постигане на целите на регионалното развитие.

Оперативните програми по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г. са подготвени, в съответствие с *Национална програма за развитие: България 2020* и *Националната стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022 г.*, които определят общата рамка и механизмите за прилагане на европейската политика за сближаване в Република България, както и допълняемостта и съгласуваността между дейностите, финансирани по **Европейския фонд за регионално развитие [ЕФРР]**,

Европейския социален фонд [ЕСФ], Кохезионния фонд [КФ], Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони [ЕЗФРСР] и Европейския фонд Рибарство [ЕФР]. ЕФРР, ЕСФ, КФ, ЕЗФРСР и ЕФР са разгледани като пряко допринасящи за реализацията на политиката за регионалното развитие.

В ОПР (план за действие за периода 2014 – 2020 г.) на община Севлиево са определени индикативни **финансови ресурси за изпълнение на плана за периода 2014 - 2020 г. в размер на 156 251 хил. лв.** Основни източници на финансиране са фондове на ЕС - 90 466 хил. лв., от общински бюджет 11 375 хил. лв., от други външни източници 7 915 хил. лв. и от централен бюджет – 46 495 хил. лв.

За мерките, реализирани със средства от държавния бюджет и бюджета на общината, свързани с политиката за регионално развитие, в периода 2014-2020 г. е използвана информация от разчетите за финансиране на капиталовите разходи на община Севлиево за 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г. Направено е аналитично обвързване на посочените в списъците проекти с приоритетите на ОПР на община Севлиево. Данните позволяват разпределянето на вложения финансов ресурс по източници – републикански бюджет, общински бюджет, други.

Оценката на напредъка в изпълнението на приоритетите на ОПР на община Севлиево се базира и на **информация и анализи, съдържащи се в годишните доклади за изпълнението на ОПР на община Севлиево.**

Определените в ОПР на община Севлиево индикатори за наблюдение на изпълнението на плана са структурирани като индикатори за резултат. Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. **Отсъствието на определени индикаторите за въздействие** от изпълнението на специфичните и стратегическите цели затруднява цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво местно развитие за съответния период. Поради тази причина е възприет **подход на обвързване на основни демографски и икономически показатели**, за които е налична актуална статистическа информация на общинско ниво, **с отделните области, върху които е фокусирано развитието и за тях са оценени тенденциите за нарастване на стойностите.**

Предвид това в последващата оценка за изпълнението на ОПР на община Севлиево са разгледани настъпилите промени в основни количествени индикатори, използваните финансови ресурси, както и наличието и концентрацията на финансови ресурси в община Севлиево.

Последващата оценка е изготвена и въз основа на актуална статистическа информация относно индикатори, за които е налична информация на ниво община.

2. Ключови промени в политиката за интегрирано устойчиво развитие на национално ниво и на ниво ЕС и съответствието на ОПР с тях

2.1. Осъществени ключови промени с въздействие в периода 2014-2020

След приемането на ОПР на община Севлиево 2014-2020, в политиката за интегрирано устойчиво развитие на национално ниво и на ниво ЕС са направени следните ключови промени:

- в *Закона за регионалното развитие* са направени 7 изменения и допълнения⁸, две от които са **съществени** и имат отражение върху процеса на планиране и изпълнение на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- актуализирана е подзаконовата нормативна уредба – *Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие*⁹ (ППЗРР), приета е *Наредба за условията, реда и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на Националната концепция за пространствено развитие, регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 и регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 3 (области)*¹⁰;
- приет е нов *Устройствен правилник на Министерството на регионалното развитие и благоустройството*¹¹, с който е променена институционалната

⁸ ДВ бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 22 от 2014 г., в сила от 11.03.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 2014 г., бр. 9 от 2015 г., в сила от 3.02.2015 г., бр. 14 от 2015 г., **бр. 15 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.** и бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.

⁹ Приет с ПМС № 216 от 2.09.2008 г., обн., ДВ, бр. 80 от 2008 г., в сила от 31.08.2008 г., изм., бр. 93 от 2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 5 от 2010 г., бр. 97 от 2013 г., бр. 102 от 2014 г., в сила от 12.12.2014 г., **изм. и доп., бр. 50 от 2016 г.**

¹⁰ приета с ПМС № 278 от 1.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 88 от 2016 г., в сила от 8.11.2016 г.

¹¹ обн., ДВ, бр. 68 от 2017 г., в сила от 22.08.2017 г.

структура за управление на регионалното развитие, създадена е *Главна дирекция "Стратегическо планиране и програми за регионално развитие"*;

- на ниво ЕС *няма значими промени* в действащата правна и стратегическа рамка на политиката за сближаване;

Основните промени в ЗРР, направени през 2016 г.¹² са свързани със системата за планиране на пространственото развитие, като променят и част от изискванията, свързани със съдържанието на РПР, както и със системата за наблюдение на изпълнението на политиката за регионално развитие.

С промените от 2016 г. в ЗРР, обхватът на системата за планиране на пространственото развитие е ограничен до национално и регионално равнище¹³. Държавната политика за регионално развитие и структуроопределящите политики се провеждат съгласувано и във взаимодействие с *Националната концепция за пространствено развитие и регионалните схеми за пространствено развитие* (чл. 3, ал. 2 от ЗРР).

Промени са извършени в условията за определяне на *райони за целенасочена подкрепа от държавата* (РЦП), които се дефинират в *областните стратегии за развитие*¹⁴. Обособените РЦП са **териториална основа за концентрация на ресурси за намаляване на вътрешнорегионалните различия** в степента на развитие на отделните общини и за постигане на целите на държавната политика за регионално развитие.

Измененията предвиждат териториалният обхват на РЦП да се определя, като се отчитат категориите на общините по реда на *Закона за административно-териториалното устройство на Република България* и техните географски характеристики по данни на *Българската академия на науките*.

В териториалния обхват на *район за целенасочена подкрепа* се включват:

- общините от четвърта и пета категория;
- общините от втора и трета категория при наличието на някоя от следните географски характеристики:

¹² ДВ, бр. 15 от 2016 г.

¹³ чл. 1, ал. 2

¹⁴ чл. 5, 6 и 7 от ЗРР

- най-малко 50 на сто от територията на общината е в планински район;
- най-малко 50 на сто от територията на общината е в полупланински район;
- територията на общината е в пограничен район.

Тези промени предполагат **актуализация на областните стратегии за развитие.**

Промените в **системата за планиране на пространственото развитие** са свързани с разработването и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално и регионално ниво, определящи стратегия за интегрирано пространствено развитие при отчитане на териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие¹⁵. Системата от документи за планиране на пространственото развитие обхваща:

- Националната концепция за пространствено развитие;
- Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 2;
- Регионалната схема за пространствено развитие на област.

От системата от документи е отпаднала *Концепцията за пространствено развитие на община.*

С допълнения в ЗРР през 2018 г. в системата от документи за планиране на пространственото развитие е включен и *Морския пространствен план на Република България*, който планира пространственото развитие и интегрираното управление на дейностите по използване на морските пространства на страната за постигане на устойчиво развитие на Черноморския район, устойчив растеж на морската икономика и устойчиво използване на природните ресурси¹⁶. Предвидено е секторните стратегически документи на национално и регионално равнище да бъдат разработвани и в съответствие с ***Морския пространствен план***¹⁷.

¹⁵ Глава Втора "а" от ЗРР

¹⁶ Чл. 7а, ал.4 от ЗРР

¹⁷ Чл. 7а, ал.5 от ЗРР

Посочените документи се намират в йерархична съподчиненост и се разработват за срок до 15 години с изключение на елементите на техническата инфраструктура в тях, които се планират за период до 30 години. Секторните стратегически документи на национално и регионално равнище се разработват в съответствие с действащите документи от системата за планиране на пространственото развитие. Условието, редът и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на концепцията и схемите за пространствено развитие по се определят с **наредба**, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. С приетата *Наредба*¹⁸ не са указани срокове, в които следва да бъдат изготвени *Регионалните схеми за пространствено развитие на район от ниво 2*, в съответствие с които следва да бъдат разработени (приведени в съответствие) РПР.

От системата документи за пространствено развитие, дефинирани в ЗРР е разработена и приета само *Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025*¹⁹. Към момента на приемането на НСРР и РПР, както до края на 2019 г., не са разработени и приети с *Регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2*, като с измененията от началото на 2020 г. последните отпаднаха от документите на системата за планиране.

Съдържанието на НСРР е **допълнено с един нов компонент**: насоки за подпомагане на градовете от йерархизираната система от градове-центрове на национално и регионално равнище в съответствие със *Стратегията за пространствено развитие* на страната.

Съдържанието на РПР е **допълнено с три нови компонента**:

- списък на големи проекти с регионално значение;
- мерки за градско възстановяване и развитие, които ще се прилагат по отношение на големите, средните и малките градове и крайградските зони;
- мерки и дейности за адаптиране на района към промените в климата.

¹⁸ Наредба за условията, реда и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на Националната концепция за пространствено развитие, регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 и регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 3 (области), приета с ПМС № 278 от 1.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 88 от 2016 г., сила от 8.11.2016 г.

¹⁹ приета с Протокол № 47.61 на Министерския съвет от 19.12.2012 г.

С **два нови компонента** е допълнено и съдържанието на областната стратегия за развитие:

- мерките и средствата за реализация на дейности в районите за целенасочена подкрепа;
- насоки и мерки за развитие на териториалното сътрудничество

При актуализацията на ППЗРР от 2016 г. е въведено изискването **общинските планове за развитие да бъдат разработвани в съответствие не само с предвижданията на областната стратегия за развитие, но и с тези на общия устройствен план на общината**. Отпаднала е възможността за актуализация на общинските планове въз основа на изготвена междинна оценка. Обхватът и съдържанието на **общинските планове за развитие** не са променени.

На ниво ЕС *не са извършвани значими промени* в действащата правна и стратегическа рамка на политиката за сближаване.

През 2017 г. стартира **процеса на обсъждане на перспективите на политиката за сближаване за периода след 2020 г.** Дискусиите на този етап са фокусирани в рамката, определена от **Бялата книга за бъдещето на Европа** и изготвените документи за размисъл. *Политиката за сближаване* е основна тема за обсъждане в тези документи.

2.2. Ключови промени с въздействие в следващия планов период 2021-2027

В началото на м. октомври 2017 г. ЕК публикува **"Моят регион, моята Европа, нашето бъдеще – седми доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване"**²⁰, които посочват, че ЕС с 27 държави членки (след оттеглянето на Обединеното кралство) ще се сблъска с множество предизвикателства в периода до 2025 г. и след това. В процес на обсъждане са предложените от ЕК мерки за модернизиране на политиката на сближаване²¹ за периода 2021-2027 г., включително 80 мерки за нейното опростяване.

²⁰ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

²¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4184_bg.htm

Бялата книга за бъдещето на Европа поставя въпроса дали чрез политика за сближаване трябва да се правят инвестиции в други, освен в по-слабо развитите и трансграничните райони, както това е правено в предходни периоди – като районите в процес на индустриален преход, селските райони или най-отдалечените региони, райони с висока безработица и градски райони в неблагоприятно положение.

Двата документа посочват, че финансирането на ЕС трябва да бъде съсредоточено в области, в които добавена стойност за целия Съюз може да бъде достигната в най-висока степен, вкл. социално приобщаване, заетост, развитие на уменията, научни изследвания и иновации, изменение на климата, енергиен и екологичен преход. Области, в които политиката на сближаване оказва положително въздействие са и подкрепата за МСП, здравеопазването и социалната инфраструктура, транспортната и цифровата инфраструктура, както и овладяването на последиците от миграцията и глобализацията.

В периода 2018-2019 г. бяха разработени варианти и проведени консултации за промяна в обхвата на районите от ниво 2 (NUTS 2)²², вкл. и беше подготвен и публикуван за консултации проект на ЗИД на ЗРР²³. Предвидените промени са аргументирани с необходимостта от по-устойчив във времето териториален обхват на районите от ниво 2 по отношение на броя на населението в тях и осигуряването на съответствие с нормативната рамка на ЕС - Регламент (ЕО) 1059/2003 за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS). Целта на предложението за промени в ЗРР е да се постигне оптимизиране на процесите на планиране на регионалното и пространственото развитие, като те се сближат и координират по-ефективно, да се създаде по-устойчив във времето териториален обхват на районите от ниво 2, както и да се използва по-добре натрупаната обща база от информационни ресурси и капацитет.

През април 2019 г. акцент е поставен върху разработването на нова система от стратегически и планови документи, която да предостави възможност процесите да се изпълняват в максимална близост до регионите и общините, като отчитат нуждите и възможностите им. В резултат, през март 2020 г. в ЗРР са приети изменения, които предвиждат

²² <http://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=3264>

²³ <http://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=3793>

промени в системата на планиране и прилагане на политиката за регионално развитие в следващия програмен период.

На първо място регионите за развитие остават в досегашния си вид. Община Севлиево продължава да бъде част от Северния централен район, който представлява регион за развитие, включващ областите Габрово, Велико Търново, Русе, Разград и Силистра. Целенасочените райони за подкрепа или начина за тяхното определяне вече не са дефинирани в закона, като не се предвижда и изричното им определяне.

Изцяло е отменена частта, свързана с планирането на пространственото развитие, като неговите елементи са станали интегрална част от системата документи за стратегическо планиране на регионалното развитие. Тази система включва:

- Национална концепция за регионално и пространствено развитие
- интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2;
- план за интегрирано развитие на община.

ЗРР не предвижда изготвяне на областни стратегии за развитие.

Общинският план за развитие се трансформира в **План за интегрирано развитие на община**, който определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината. Планът за интегрирано развитие на община осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Съществени са и промените в системата за управление на регионалното развитие, които следва да бъдат отчетени при подготовката на ПИРО за периода 2021-2027.

При подготовката на новия планов период следва да бъдат отчетени и Актуализираната **Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025**, както и първите проекти на изготвените стратегически документи и оперативни програми.

Към настоящия момент е изготвен работен вариант на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северния централен регион, който предстои да бъде обсъден. Приета е Националната програма за развитие: България 2030 (с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020 г.), а все още в проектна фаза са оперативните програми за програмния период 2021-2027 г., чиито варианти са представени на ЕК с цел дискусии по обхвата на целите на политиката, приоритетите, избраните специфични цели и примерни действия.

За ефективното изработване на ПИРО и постигане в максимална степен на качество в определянето на специфичните цели и изготвяне на реалистична програма за изпълнение на плана със съответните възможности за финансиране на включените проекти е необходимо наличие на по-голяма яснота относно целите и приоритетите на стратегическите и плановите документи на национално и регионално ниво в областта на регионалното развитие, както и на оперативните програми за периода 2021-2027 г.

Направените промени не оказват въздействие върху процесите на изпълнение, наблюдение и контрол на действащия ОПР 2014-2020 г.

3. Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Севлиево 2014-2020 по индикатори за изпълнение

Резултатите от изпълнението на ОПР на община Севлиево по физически и финансови индикатори са оценени въз основа на **последни налични данни за брой проекти**, отнесени към съответната специфична цел и съответните **финансови ресурси**, привлечени за изпълнението на плана.

3.1. Специфични/физически индикатори

Оценката на постигнатите резултати е изготвена с помощта на индекс, отразяващ степента на постигане на заложеното изменение на специфичните индикатори за изминалото време за всеки от приоритетите на ОПР на община Севлиево. Индексът на изпълнение се групира около петстепенна оценъчна скала. Процентното изпълнение за съставяне на оценките по скала се изчислява спрямо постигнатите резултати за специфичните индикатори, отчитащи физически величини, постигнати към 2020 г. За специфичните

индикатори, за които е налична статистическа информация, изпълнението се оценява спрямо постигнатите резултати за 2019 г.

Като показател за изпълнение на приоритет по скала е използвана средноаритметичната, закръглена стойност на постигнатото изменение на специфичните индикаторите за изпълнение по избрания приоритет и посочената скала (при равни тегла на специфичните индикатори).

таблица 2. Степен на постигане на специфичните индикатори по приоритетите на Стратегическа цел 1

Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината		
Специфичен индикатор	Оценка по скала	Напредък
Приоритет 1.1. Устойчиво градско развитие		
Намаляване на потреблението на енергия от обновените административни сгради, kWh	4	напредък над планирания
Административни сгради с подобрени енергийни и технически характеристики, брой	1	ограничен напредък
Намаляване на потреблението на енергия от обновените жилищни сгради, kWh	5	напредък, значително над планирания
Жилищни сгради с подобрени енергийни характеристики, брой	5	напредък, значително над планирания
Домакинства с подобрено енергийно потребление, брой	5	напредък, значително над планирания
Дял на население пряко облагодетелствано от благоустроена физическа среда, %	2	задоволителен напредък
Нови/реhabилитирани елементи на физическата среда, брой	5	напредък, значително над планирания
Благоустроени паркови пространства и зони, дка	1	ограничен напредък
Ремонтирана улична мрежа, км	4	напредък над планирания
Реконструирани елементи на улично и парково осветление, брой	4	напредък над планирания
Публични пространства с внедрени системи за видеонаблюдение, кв.м.	5	напредък, значително над планирания
Внедрени системи за видеонаблюдение, брой	5	напредък, значително над планирания
Дял на децата/учениците в подобрените обекти на образователната инфраструктура в гр. Севлиево, %	3	планиран напредък
Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на образователната инфраструктура в гр. Севлиево, kWh	0	без напредък

Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината		
<i>Специфичен индикатор</i>	<i>Оценка по скала</i>	<i>Напредък</i>
Обекти от образователната инфраструктура на гр. Севлиево с подобрени енергийни и технически характеристики, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Обекти от образователната инфраструктура на град Севлиево с подобрена МТБ, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Лица, ползващи се от реконструиранияте социални жилища, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Лица, ползващи се от нововъведените социални услуги, брой	3 →	планиран напредък
Реконструирани социални жилища, брой	1 ↗	ограничен напредък
Изградени обекти за насърчаване на социалното включване, брой	0 →	без напредък
Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на културната инфраструктура в гр. Севлиево, kWh	0 →	без напредък
Обекти от културната инфраструктура на гр. Севлиево с подобрени енергийни и технически характеристики, брой	0 →	без напредък
Обекти от културната инфраструктура на град Севлиево с подобрена МТБ, брой	2 ↑	задоволителен напредък
Намаляване на потреблението на енергия от модернизиранията здравна инфраструктура, kWh	2 ↑	задоволителен напредък
Население, ползващо подобренияте здравни услуги, брой	3 →	планиран напредък
Обекти от здравната инфраструктура с подобрени енергийни и технически характеристики, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Обекти от здравната инфраструктура с модернизирана МТБ, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Дял на публичните сгради в гр. Севлиево с РЗП над 500 кв.м. с извършени енергийни обследвания, %	3 →	планиран напредък
Разработени инвестиционни проекти, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Площ, осигурена с устройствени планове, дка	5 ↑	напредък, значително над планирания
Приоритет 1.2. Устойчиво развитие на вторични опорни центрове		
Дял от населението в селата с осигурен достъп до Интернет, брой	0 →	без напредък
Дял на децата/учениците в подобренияте обекти на образователната инфраструктура в селата, %	2 ↑	задоволителен напредък
Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на образователната инфраструктура в селата, kWh	3 →	планиран напредък
Обекти от образователната инфраструктура в селата с подобрени енергийни и технически характеристики, брой	1 ↗	ограничен напредък
Обекти от образователната инфраструктура в селата с подобрена МТБ, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания

Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината		
<i>Специфичен индикатор</i>	<i>Оценка по скала</i>	<i>Напредък</i>
Лица в селата, ползващи се от нововъведените социални услуги, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Подобренени обекти за насърчаване на социалното включване в селата, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на културната инфраструктура в селата, kWh	0 →	без напредък
Обекти от културната инфраструктура в селата с подобрени енергийни и технически характеристики, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Обекти от културната инфраструктура в селата с подобрена МТБ, брой	2 ↑	задоволителен напредък
Дял на население пряко облагодетелствано от подобрената жизнена среда в селата, %	2 ↑	задоволителен напредък
Рехабилитирани публични пространства в селата, кв.м.	2 ↑	задоволителен напредък
Рехабилитирана улична инфраструктура в селата, км.	1 ↗	ограничен напредък
Дял на публични сгради в селата с РЗП над 500 кв.м. с извършени енергийни обследвания, %	1 ↗	ограничен напредък
Разработени инвестиционни проекти, брой	2 ↑	задоволителен напредък
Приоритет 1.3. Развитие на транспортна и екологична инфраструктура		
Население, ползващо ремонтирана пътна мрежа, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Дял на населението с подобрена свързаност с общинския център, %	2 ↑	задоволителен напредък
Дължина на ремонтирани общински пътища, км.	4 ↗	напредък над планирания
Ремонтирани пътни съоръжения, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Дял на населението с подобрено водоснабдяване, %	2 ↑	задоволителен напредък
Рехабилитирана/ разширена водопроводна мрежа, метра	2 ↑	задоволителен напредък
Рехабилитирана /разширена канализационна мрежа, метра	5 ↑	напредък, значително над планирания
Населени места с рехабилитирана канализационна инфраструктура, брой	4 ↗	напредък над планирания
Население, възползващо се от новоизградена инфраструктура за управление на разделно събрани отпадъци, брой	2 ↑	задоволителен напредък
Брой новоизградени инсталации за управление на отпадъци, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Население, облагодетелствано от мерки за превенция от наводнения и свлачища, брой	3 →	планиран напредък

Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината		
Специфичен индикатор	Оценка по скала	Напредък
Укрепени площи срещу свлачищни процеси, кв.м.	5 ↑	напредък, значително над планирания
Площ на защитени територии с разработен план за управление, дка	1 ↗	ограничен напредък

Източник: Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Севлиево 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г.

таблица 3. Степен на постигане на специфичните индикатори по приоритетите на Стратегическа цел 2

Стратегическа цел 2: Повишаване конкурентоспособността на местната икономика		
Специфичен индикатор	Оценка по скала	Напредък
Приоритет 2.1. Развитие на високопроизводителна индустриална база и модерна иновативна инфраструктура		
Фирми, възползващи се от изградената инфраструктура, брой	1 ↗	ограничен напредък
Площ на индустриални зони с новоизградена инфраструктура, дка	n/a	n/a
Нововъведени общински услуги за бизнеса, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Подобрен общински услуги за бизнеса, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Приоритет 2.2. Популяризиране на културно-историческото и природно наследство и развитие на туризма		
Туристически обекти с подобрен достъп, брой	3 →	планиран напредък
Посещения на подобрените туристически обекти, брой	3 →	планиран напредък

Източник: Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Севлиево 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г.

таблица 4. Степен на постигане на специфичните индикатори по приоритетите на Стратегическа цел 3

Стратегическа цел 3: Развитие на човешкия капитал и осигуряване на добро управление на местно ниво		
Специфичен индикатор	Оценка по скала	Напредък
Приоритет 3.1. Осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на жизненото равнище		
Население, включено в проектите за временна заетост, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Създадени работни места в социалното предприятие, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Информационни кампании за промоция на здраве и профилактика, брой	0 →	без напредък

Стратегическа цел 3: Развитие на човешкия капитал и осигуряване на добро управление на местно ниво		
<i>Специфичен индикатор</i>	<i>Оценка по скала</i>	<i>Напредък</i>
Приоритет 3.2. Администрацията в услуга на гражданите и устойчивото местно развитие		
Степен на въвеждане на електронното управление, %	5 ↑	напредък, значително над планирания
Административни услуги, предоставяни по електронен път, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Обучения, свързани с въвеждането на електронното управление, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Обучени служители във връзка с въвеждането на електронното управление, брой	1 ↗	ограничен напредък
Успеваемост на кандидатстванията за финансиране (одобри проектни предложение/подадени проектни предложение), %	0 →	без напредък
Обучения за усъвършенстване на капацитета, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Обучени служители на общинската администрация, брой	5 ↑	напредък, значително над планирания
Извършени оценки, брой	0 →	без напредък

Източник: Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Севлиево 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г.

Целевите стойности за 2020 г. за част от специфичните индикатори са постигнати в съответствие с планираното, над планираното или значително над него. Изцяло, значително над планираното, са постигнати целите на специфичните индикатори по *Приоритет 2.2.*

3.2. Финансови индикатори

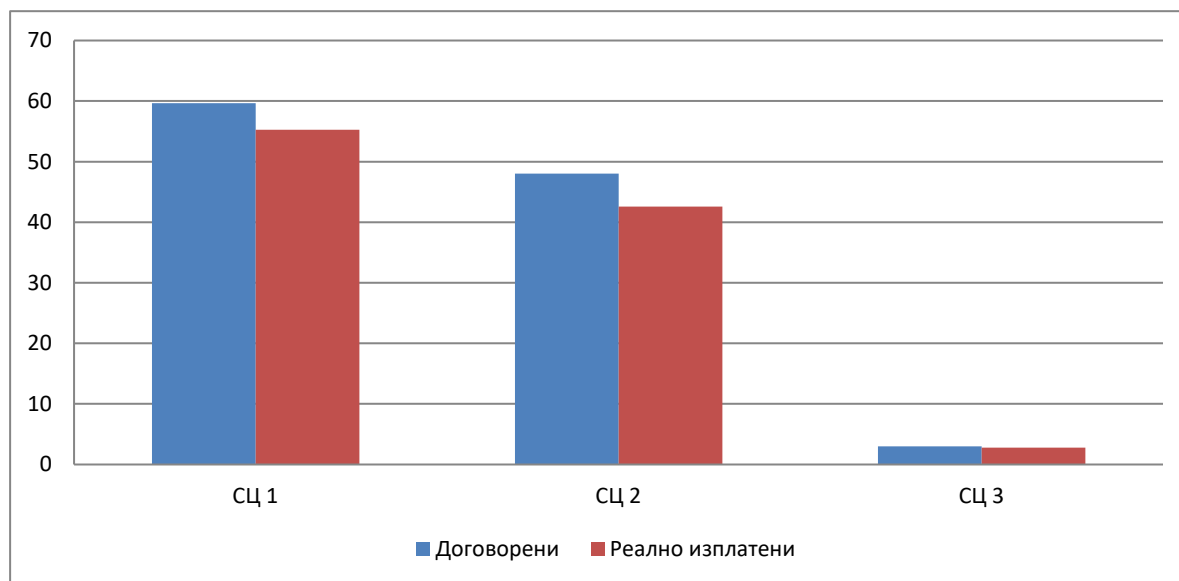
Оценено е съответствието на финансирането от централния бюджет, национални програми, общински бюджет и договорените средства по програмите, финансирани от фондовете на ЕС с планираните необходими финансови ресурси за изпълнението на ОПР на община Севлиево.

Финансовите ресурси са оценени към края на 2020 г. за финанси от централния бюджет, национални програми, общински бюджет и към 23 ноември 2021 г. за финанси от фондовете на ЕС по данни, налични в ИСУН 2020.

Общият размер на договорените средства за изпълнението на ОПР на община Севлиево 2014-2020 г. към края на ноември 2021 г. е 110,7 млн. лв., от които 100,6 млн. лв. са изплатени.

Основния обем договорени средства, за които се очаква изплащане са в рамките на СЦ1 (П 1.1) и СЦ2 (П 2.1)

графика 2. Разпределение на договорените и реално изплатени средства по стратегически цели на ОПР на община Севлиево, [млн. лв.]

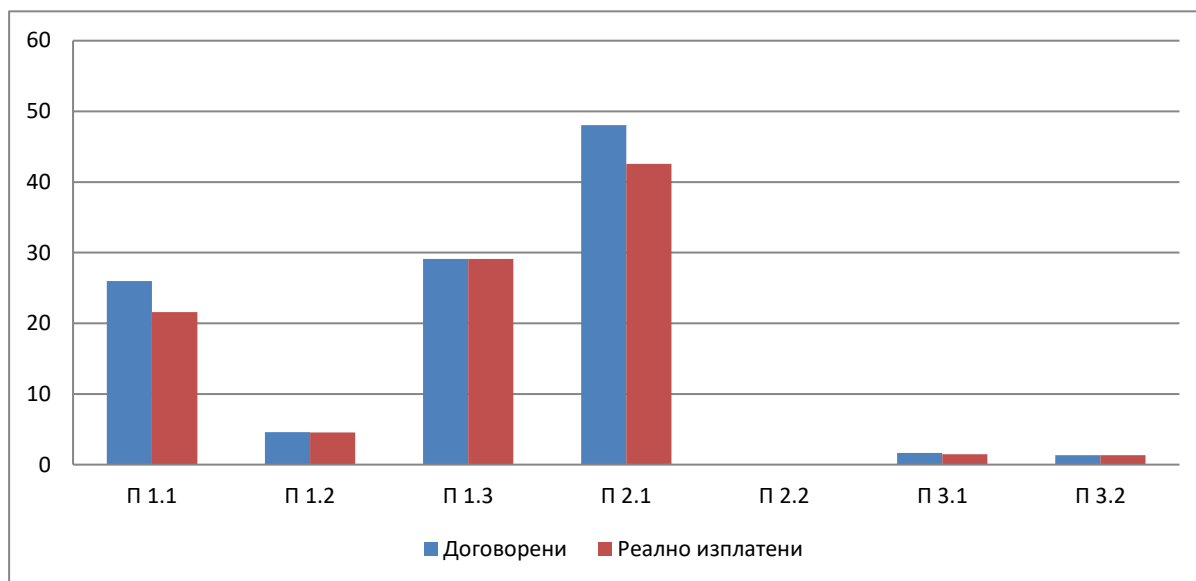
Източник: ИСУН 2020, Годишни доклади за изпълнение на ОПР за 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г., други източници на финансиращи организации, бюджети на община Севлиево за периода 2014-2020 г.

Основният обем договорени и реално изплатени средства в рамките на стратегическите цели се концентрират в следните приоритети:

- В рамките на СЦ 1 – за развитие на транспортна и екологична инфраструктура (Приоритет 1.3) и за устойчиво градско развитие (повишаване на енергийната ефективност на административни и жилищни сгради, повишаване привлекателността на общинския център, осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни обществени услуги) (Приоритет 1.1);
- В рамките на СЦ 2 – за насърчаване на предприемачеството и развитието на малкия и среден бизнес (Приоритет 2.1);

- В рамките на СЦ 3 – за осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на жизненото равнище, както и за подобряване на административния капацитет.

графика 3. Разпределение на договорените и реално изплатени средства по приоритети на ОПР на община Севлиево, [млн. лв.]

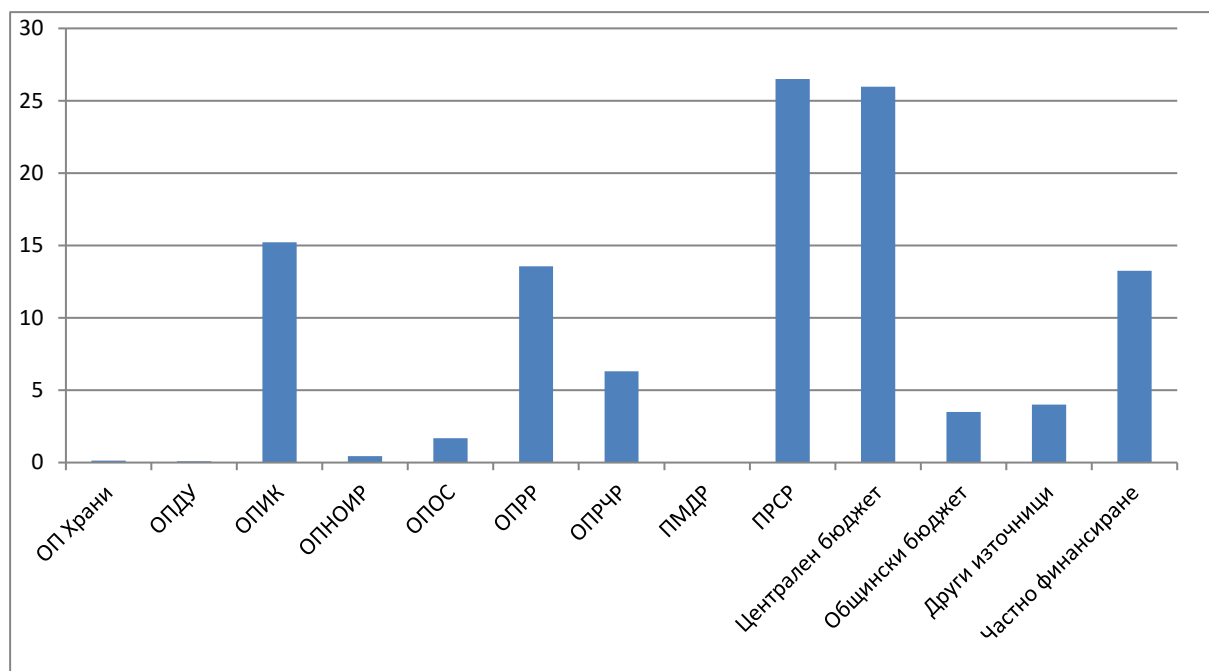
Източник: ИСУН 2020, Годишни доклади за изпълнение на ОПР за 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г., други източници на финансиращи организации, бюджети на община Севлиево за периода 2014-2020 г.

Най-голям финансов ресурс за изпълнение на целите на ОПР е привлечен от:

- **Програма за развитие на селските райони** – над 26,4 млн. лв. за технологично обновяване и модернизация на МСП, реконструкция и рехабилитация на улици и пътища, обновяване на детски градини и изграждане на спортна инфраструктура;
- **Централен бюджет** – над 25,9 млн. лв. за ремонт на ВиК мрежата и устойчиво развитие на територията на общината;
- **ОП Иновации и конкурентоспособност** – над 12,2 млн. лв. за технологично обновяване, иновации и енергийна ефективност на МСП и 3,1 млн. лв. за подпомагане за справяне с кризата с Covid-19.
- **ОП Региони в растеж** – над 13,6 млн. лв. за енергийна ефективност на публични и жилищни сгради, обновяване на училища и детски градини, междублокови пространства, социални жилища;

→ **Частно финансиране** – над 13,2 млн. лв. като съфинансиране на мерки, насочени към бизнеса;

графика 4. Финансов принос на оперативните програми, държавния и общински бюджет за постигане приоритетите на ОПР на община Севлиево [договорени средства, млн. лв.]

Източник: ИСУН 2020, Годишни доклади за изпълнение на ОПР за 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г., други източници на финансиращи организации, бюджети на община Севлиево за периода 2014-2020 г.

Основен дял във финансирането на мерките за изпълнение на ОПР на община Севлиево към момента на последващата оценка имат Фондовете на ЕС и Централния бюджет. Приносът на местния бюджет в привлечения ресурс е 3,2%, а на финансирането от други източници – програми, фондове – 3,6%. Частното финансиране, основно под формата на съфинансиране на проекти, изпълнявани от частни икономически оператори на територията на общината е 12% от общия размер на договореното финансиране.

4. Степен на постигане на целите на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020

4.1. Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината

Изпълнението на Стратегическа цел 1 е свързано с прилагане на мерки за осигуряване на устойчиви и качествени обществени услуги, повишаване на енергийната ефективност, подобряване на мобилността и свързаността с общинския център, осигуряване на устройственото планиране и инвестиционно проектиране, подобряване на качеството на ИКТ и опазване на околната среда и възстановяване на биологичното разнообразие.

Стратегическа цел 1 се реализира чрез мерки по:

- **Приоритет 1.1:** Устойчиво градско развитие
- **Приоритет 1.2 :** Устойчиво развитие на вторични опорни центрове
- **Приоритет 1.3 :** Развитие на транспортна и екологична инфраструктура

Дейностите за осъществяване на **СЦ 1** са насочени основно към:

- Осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни обществени услуги;
- Осигуряване на качествена жизнена среда;
- Повишаване на енергийната ефективност и техническите характеристики на административните сгради и жилищния сектор;
- Опазване на околната среда и възстановяване на биологичното разнообразие;
- Повишаване привлекателността на общинския център;
- Осигуряване на устройственото планиране и инвестиционното проектиране;
- Подобряване на мобилността и свързаността с общинския център.

Прегледът на мерките, реализирани по приоритетите на *Стратегическа цел 1* показва, че е налице напредък по изпълнението на всички приоритети.

таблица 5. Степен на изпълнение на Стратегическа цел 1 и приоритетите ѝ, въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори

	Средно за приоритет	Средно за приоритет – скала	Средно за цел
Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината			3 →
<i>Приоритет 1.1</i> Устойчиво градско развитие	3,27	3 →	
<i>Приоритет 1.2</i> : Устойчиво развитие на вторични опорни центрове	2,40	2 ↑	
<i>Приоритет 1.3</i> : Развитие на транспортна и екологична инфраструктура	3,46	4 ↗	

Постигнат е планирания напредък по реализацията на приоритетите, чрез който се реализира *Стратегическа цел 1*, чрез което е постигнат и планирания напредък по нея. Основен принос за това има изпълнението на проекти в обхвата на двата приоритета 1.1 и 1.3.

По Приоритет 1.1 Устойчиво градско развитие, в рамките на който са изпълнени проекти за рехабилитация на основна техническа градска инфраструктура – пътна, ВиК, благоустройство, парково строителство, разширяване и модернизиране на образователна, здравна, социална, културна и спортна инфраструктура, вкл. подобряване на енергийната ефективност на публични и частни многофамилни жилищни сгради, е постигнат планирания напредък.

По Приоритет 1.3. Развитие на транспортна и екологична инфраструктура е постигнат напредък над планираното, основно в резултат на изпълнение на проекти за ремонт на републиканската и общинската пътна мрежа, както и обновяването на ВиК системата в общината.

По Приоритет 1.2. Устойчиво развитие на вторични опорни центрове е постигнат ограничен напредък, който обаче се доближава до планирания.

Въпреки постигнатите резултати от значителна важност е продължаването на инвестиции в подмяна на довеждащите водопроводи в общината и осигуряване на качествен достъп до питейна вода на населението и бизнеса на територията на

общината, както и на инвестициите в селата на общината, особено в определените от ОУПО като вторични опорни центрове. Необходимо е усилията да бъдат фокусирани и върху продължаващо осигуряване на качествена транспортна и информационна свързаност на селата в общината.

4.2. Стратегическа цел 2: Повишаване конкурентоспособността на местната икономика

Изпълнението на *Стратегическа цел 2* е свързано с прилагане на мерки за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и развитие на туризма.

Стратегическа цел 2 се реализира чрез мерки по:

- *Приоритет 2.1:* Развитие на високопроизводителна индустриална база и модерна иновативна инфраструктура
- *Приоритет 2.2:* Популяризиране на културно-историческото и природно наследство и развитие на туризма

Дейностите за осъществяване на **СЦ 2** са насочени основно към:

- инвестиции за подобряване на производствения капацитет на МСП;
- повишаване на енергийната ефективност на МСП;
- технологично обновление и въвеждане на иновационни процеси в предприятията;
- повишаване на уменията на работещите в предприятия;
- въвеждане на добри и безопасни условия на труд;
- подкрепа за предприятията за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19.

таблица 6. Степен на изпълнение на Стратегическа цел 2 и приоритетите ѝ, въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори

	Средно за приоритет	Средно за приоритет – скала	Средно за цел
Стратегическа цел 2: Повишаване конкурентоспособността на местната икономика			4 ↗

Приоритет 2.1 Развитие на високопроизводителна индустриална база и модерна иновативна инфраструктура	3,67	4 ↗	
Приоритет 2.2 : Популяризиране на културно-историческото и природно наследство и развитие на туризма	3,00	3 →	

Постигнат е напредък над планирания по реализацията на приоритетите, чрез който се реализира **Стратегическа цел 2**, чрез което е постигнат и напредък над планирания по нея. Съществен е приноса и на двата приоритета – както осъществените инвестиции за модернизиране на производствената база и подобряване на енергийната ефективност и въвеждане на иновации в производството, така и в обновяване и популяризиране на местното културно-историческо наследство, природния потенциал и развитие на туризма в общината.

4.3. Стратегическа цел 3: Развитие на човешкия капитал и осигуряване на добро управление на местно ниво

Изпълнението на **Стратегическа цел 3** е свързано прилагане на мерки за осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на жизненото равнище, както и подобряване на управленския и административен капацитет на общината и развитие на гражданското общество.

Стратегическа цел 3 се реализира чрез мерки по:

- **Приоритет 3.1:** Осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на жизненото равнище
- **Приоритет 3.2:** Администрацията в услуга на гражданите и устойчивото местно развитие

Дейностите за осъществяване на **СЦ 3** са насочени основно към:

- постигане на социално сближаване и включване;
- повишаване капацитета на служителите в общинска администрация;
- засилване на гражданското участие при разработване на политики.

таблица 7. Степен на изпълнение на Стратегическа цел 3 и приоритетите ѝ, въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори

	<i>Средно за приоритет</i>	<i>Средно за приоритет – скала</i>	<i>Средно за цел</i>
Стратегическа цел 3: Развитие на човешкия капитал и осигуряване на добро управление на местно ниво			3 ➡
<i>Приоритет 3.1</i> Осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на жизненото равнище	3,33	3 ➡	
<i>Приоритет 3.2</i> : Администрацията в услуга на гражданите и устойчивото местно развитие	3,25	3 ➡	

Постигнат е планирания напредък по реализацията на приоритетите, чрез който се реализира *Стратегическа цел 3*, чрез което е постигнат и планирания напредък по нея. Разработен и приет е Общ устройствен план на общината с хоризонт до 2035 г.

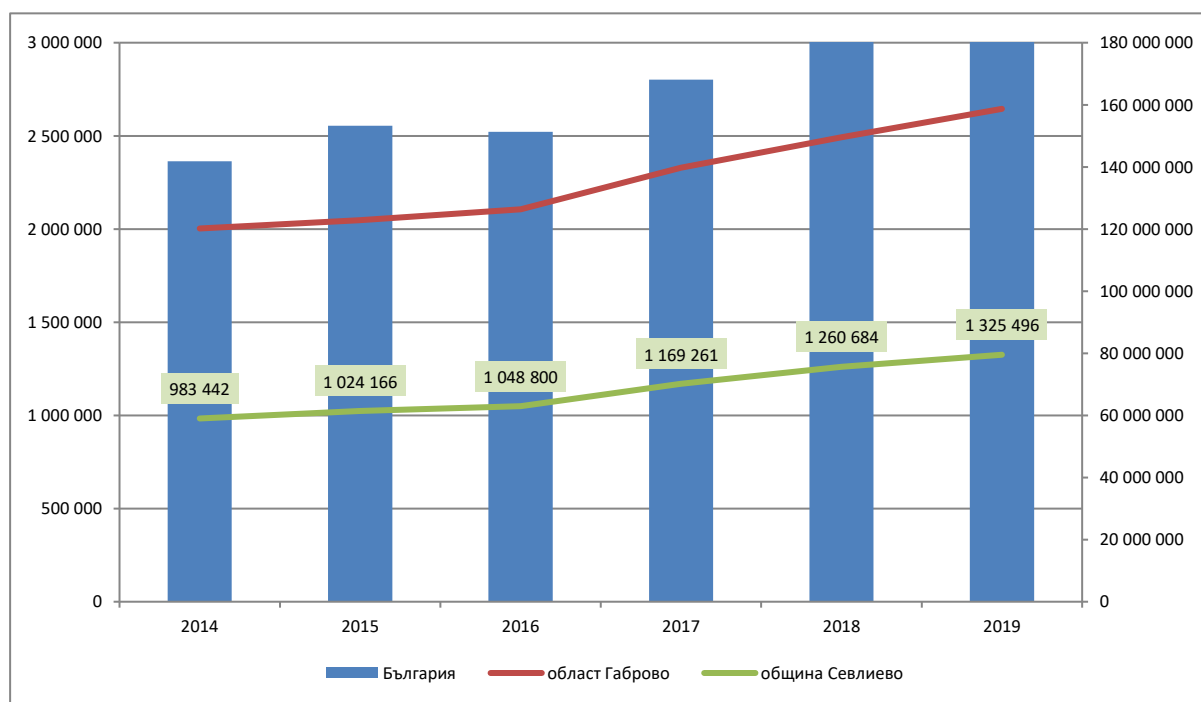
Предизвикателство в обхвата на двата приоритета продължава да бъде разширяването на възможностите за заетост и задържането на населението в трудоспособна възраст в общината. Необходим е фокус върху продължаващи мерки за професионално обучени в съответствие с нуждите на бизнеса, както и за повишаване капацитета на местната администрация за предоставяне на електронни услуги и ефективно стратегическо планиране на развитието.

5. Оценка на устойчивостта на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020 г. от гледна точка на избрани икономически, социални и екологични показатели

Оценката на устойчивостта на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Севлиево е базирана на оценка на тенденциите по ключови показатели. Разглеждането на постигнатото в периода в сравнителен план – с областно ниво и средните стойности за страната представя тенденциите в общото развитие на общината и в каква степен постигнатите резултати могат да бъдат устойчиви в периода след 2020 г.

В периода 2014-2019 г. община Севлиево продължава да генерира $\frac{1}{2}$ от **произведената** в област Габрово **продукция**, като увеличава леко дела си - от 49,1% през 2014 г. до 50,1% през 2019 г. Делът на общината в произведената продукция на национално ниво остава относително постоянен. За разглеждания период произведената продукция в община Севлиево нараства с 34,7%, при растеж от 32% за област Габрово и 37% на национално ниво. Сходна тенденция следва и показателят **нетни приходи от продажби** – с общо нарастване за периода 2014-2018 г. от близо 31%.

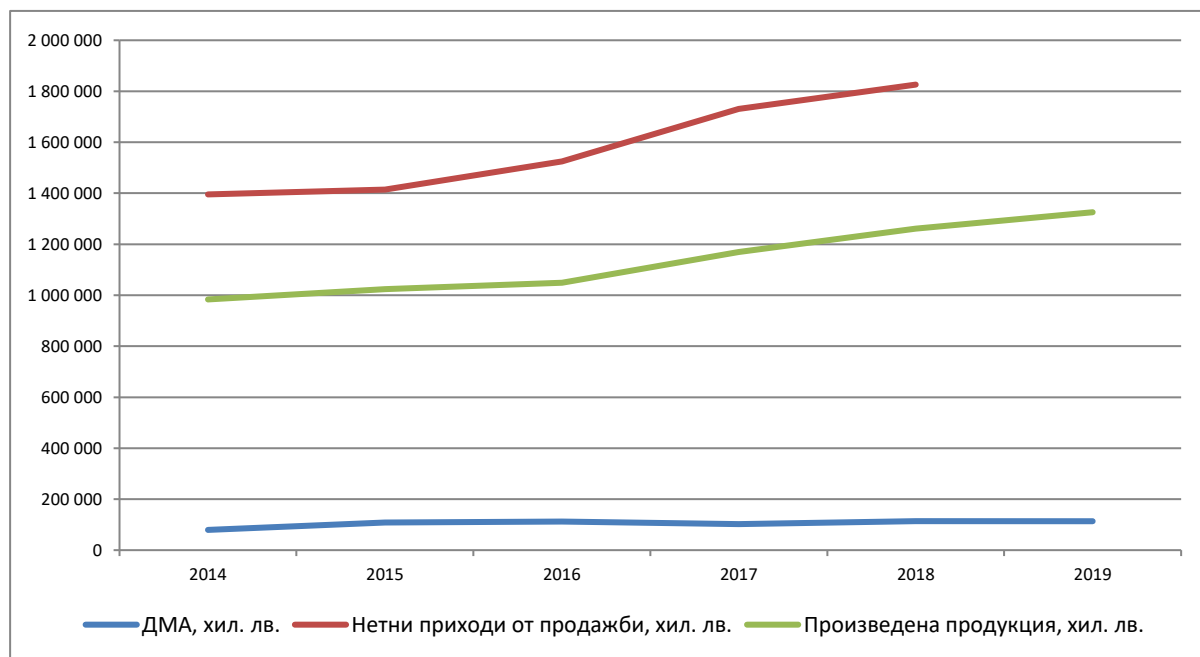
графика 5. Произведената продукция в община Севлиево, област Габрово и България за периода 2014 – 2019 г., хил. лв.

Източник: НСИ

В периода 2014 – 2019 г. дълготрайните материални активи нарастват плавно – общото увеличение в периода по този показател е с близо 43%.

графика 6. Основни икономически показатели за община Севлиево за периода 2014-2019 г., [хил. лв.]

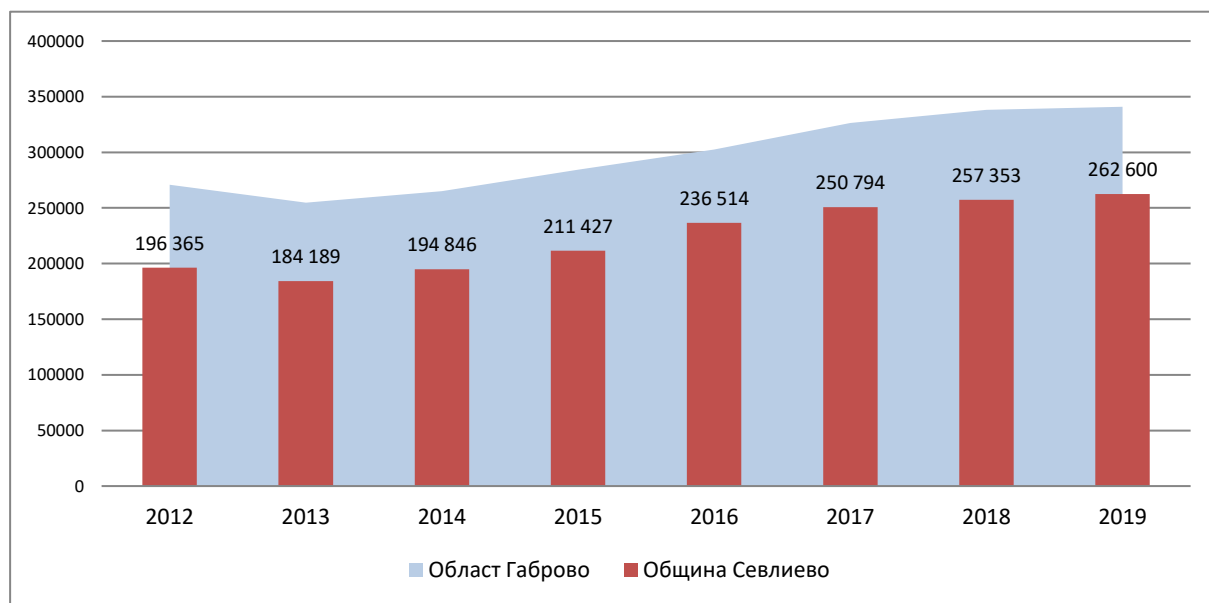

Източник: НСИ

Чуждестранните преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор са с ръст над **34,7 %** в периода 2014 - 2019 г. В сравнителен план, показателят преки чуждестранни инвестиции с натрупване, претеглени спрямо населението (ПЧИ на човек от населението) нарежда община Севлиево на осмо място в страната сред малки общини със силна индустрия, големите икономически центрове и някои туристически общини. Над 80% от чуждестранните инвестиции са насочени в индустрията, което отговаря на профила на икономиката на община Севлиево²⁴.

²⁴ По данни на Института за пазарни изследвания, Инициатива „265 истории за икономика“, <https://265obshtini.bg/map/35>

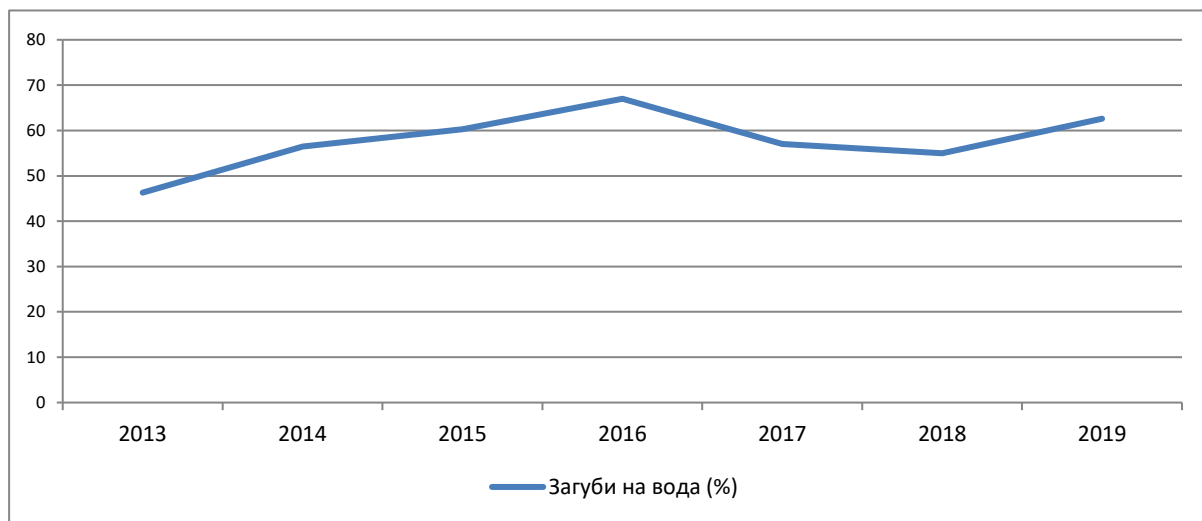
графика 7. Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор за периода 2012-2019 г., [хил. евро]

Източник: НСИ

По данни на „ВиК“ ООД Габрово, през 2020 г. делът на населението с проблеми с водоснабдяването е 80%. Съществен проблем представляват **загубите на вода**, които в периода 2013-2019 г. на практика нарастват. В периода съществено нараства *дела на населението с режим на водоподаване*, като разрешаването на проблема с осигуряване на редовно водоподаване е основен приоритет на община Севлиево.

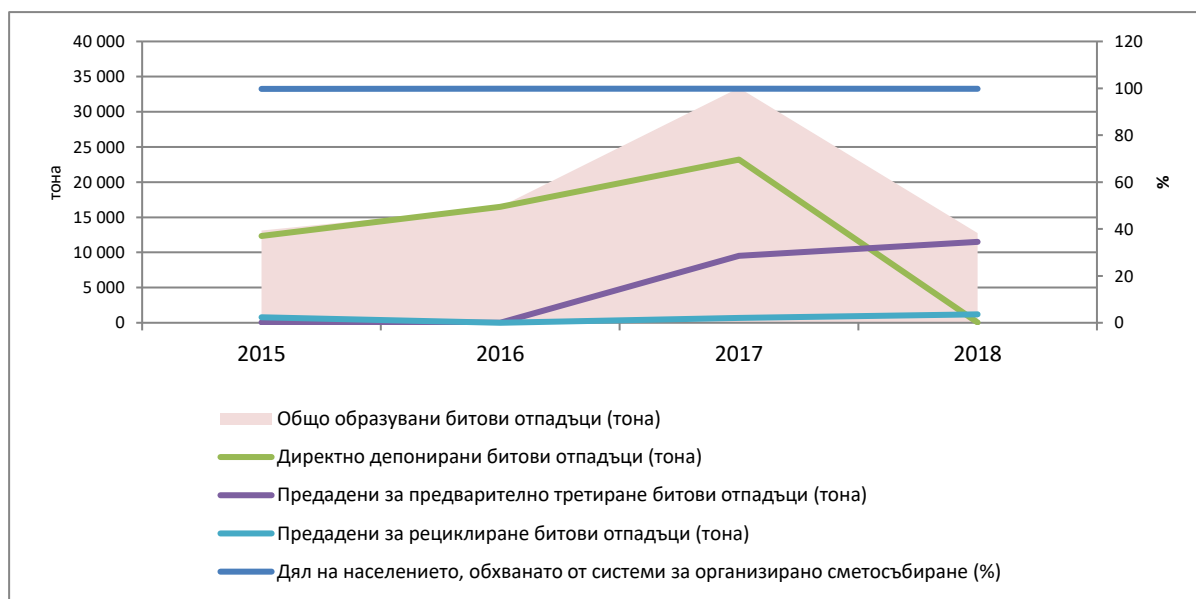
графика 8. Основни показатели в областта на ВиК услугите в община Севлиево за периода 2012-2020 г.

Източник: ВиК ООД, Габрово

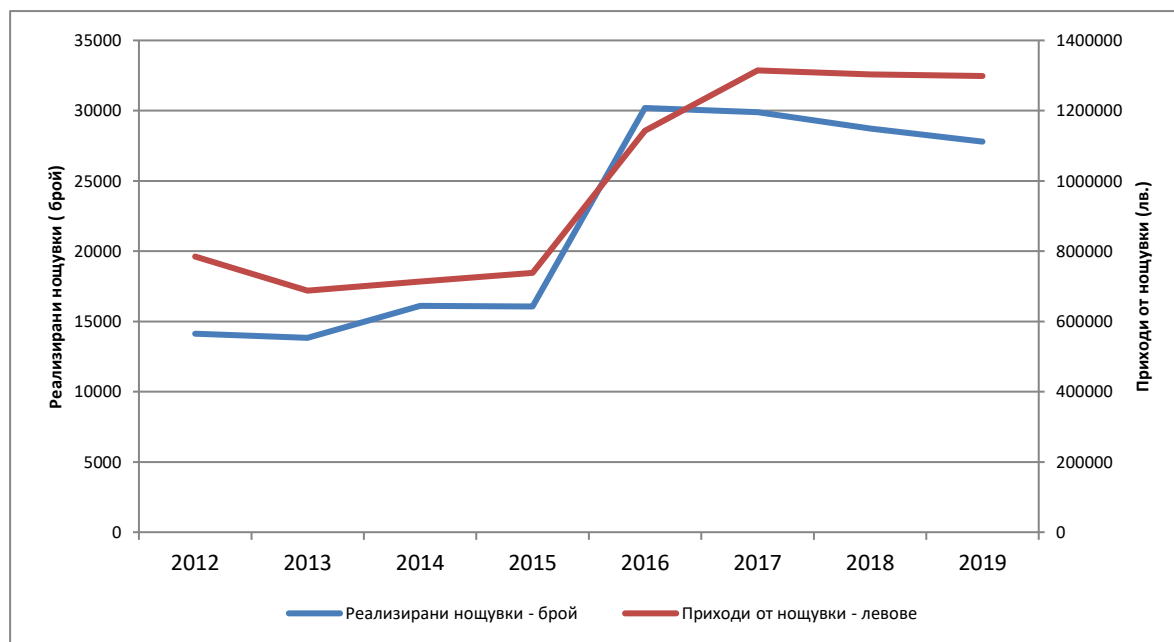
Положителна тенденция се наблюдава по всички индикатори, свързани с областта на управлението на отпадъците в периода 2014-2020 г. 99,8% от населението на община Севлиево е обхванато от **системи за организирано сметосъбиране**. Делът на директно депонираните отпадъци значително намалява през 2018 г. Значително е нарастването на предадените за предварително третиране битови отпадъци.

графика 9. Основни показатели в областта на управлението на отпадъците в община Севлиево за периода 2015-2018 г.

Източник: НСИ

графика 10. Приходи от нощувки и реализирани нощувки в местата за настаняване в община Севлиево за периода 2012-2019 г.

Източник: НСИ

Индикаторът **приходи от нощувки в местата за настаняване** в община Севлиево нараства значително в периода 2014-2019 г. с близо 82% (с изразен пик през 2016 и 2017 г.). Въпреки това, броят реализирани нощувки в общината намалява след 2016 г., като се очаква пандемията от Covid-19 да засили тази тенденция в периода след 2020 г. Сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ осигурява около 2,7% от заетостта в общината през 2018 г. Предвид ограниченията, налагани за справяне с пандемията, като потенциал може да бъде разглеждано развитието на алтернативен туризъм и нощувки в семейни хотели и къщи за гости – потенциал, с който община Севлиево разполага в голяма степен, вкл. природен и културно-исторически.

Обобщението на икономическото развитие на общината разкрива нарастване на активността и запазване на позициите на водеща не само на областно, но и на национално ниво. Икономиката на общината продължава да се характеризира с **диверсифициран профил**. Устойчиви са тенденциите в заетостта и нивата на заплащане. Регистрирано е значително подобрение в състоянието на техническата и образователната инфраструктура. Осигуряването на качествено снабдяване на населението с питейна вода все още остава като основен приоритет в инфраструктурно отношение, както и по отношение на опазване на околната среда.

6. Оценка на общото въздействие от изпълнението на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020 г. към края на периода на действие, на основата на сравнителен анализ на общата социално-икономическа ситуация

Оценката е направена чрез проследяване на тенденциите в развитието на **ключови показатели в основните сектори** на социално-икономическото развитие на общината:

- Икономика – произведената продукция; дълготрайни материални активи, развитие на малките и средни предприятия;
- Пазар на труда – обща безработица, младежка безработица;
- Инфраструктура - състояние на пътища, ВиК системи;
- Социален сектор – социални дейности, здравеопазване, образование.

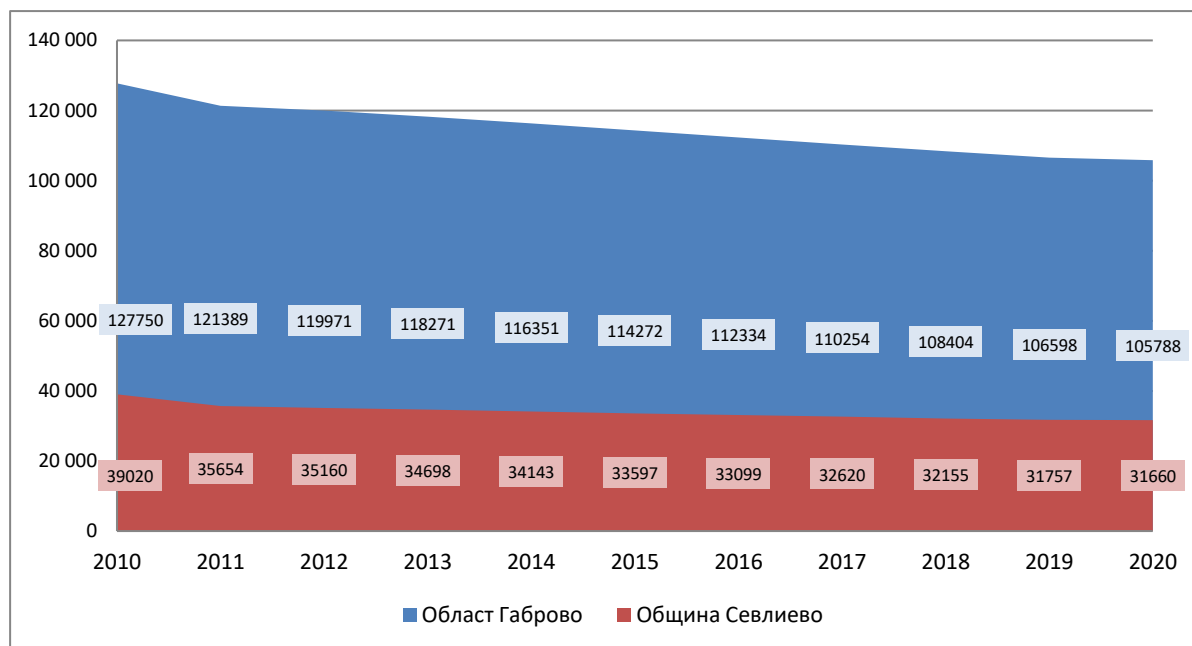
6.1. Общи характеристики на демографското развитие и на общинската икономика

Промените в демографския профил на община Севлиево показват **устойчива тенденция на намаляване на населението** в унисон с тази на национално ниво – в периода 2014-2020 г. **намаляването е със 7,3%**, като темпът на намаляване е по-бавен от средния за област Габрово. Към края на 2020 г. населението на Община Севлиево е **31 660 души**. В периода 2014-2020 г. населението на община Севлиево запазва относителния си дял от населението на областта – около 30%.

Прогнозите на НСИ²⁵ за броя на населението на област Габрово към 2025 г. са за продължаващо намаляване – до **98 200 души**, а през 2035 г. се очаква населението на Област Габрово да бъде **83 414 души** или с 21% по-малко от 2020 г.

²⁵ НСИ, прогноза I вариант (при хипотеза за конвергентност)

графика 11. Население в община Севлиево спрямо общото население в област Габрово за периода 2010-2020г., брой

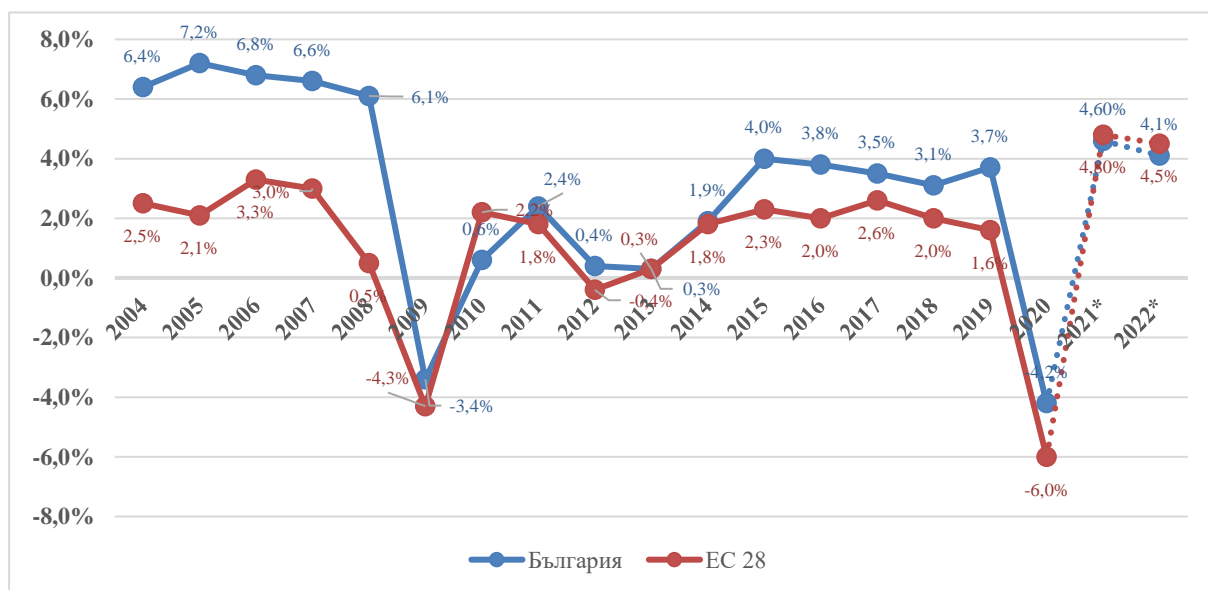

Източник: НСИ

Социалното и икономическото развитие на СЦР през периода 2014-2020 г. се характеризира с положителна промяна на ключовите макроикономически индикатори. Това се дължи основно на общата динамика на развитието на страната след 2012 г., изразяваща се в нарастване на БВП с темпове по-бързи от средните за ЕС, които, макар и частично, възстановяват в известна степен растежа от преди 2009 г. Данните потвърждават направените прогнози, че до 2020 г. темпът на растеж на БВП на страната ще изпреварва средния за ЕС 28.

Рязкото влошаване на макроикономическия климат през 2020 г. в резултат на разпространението на Covid-19 има сериозно отражение върху ключовите макроикономически индикатори. През 2020 г. динамиката на растеж на БВП на национално ниво спада до -4,2 % или под нивата на индикатора през 2009 г. Темпът на намаляване на БВП на национално ниво е по-нисък от средния за ЕС. Прогнозните данни за 2021 и 2022 г. потвърждават, че след резкият спад в следствие на Covid-19 кризата се очаква темпът на растеж на БВП на страната да се възстанови и да бъде по-бърз от средния за ЕС 27.

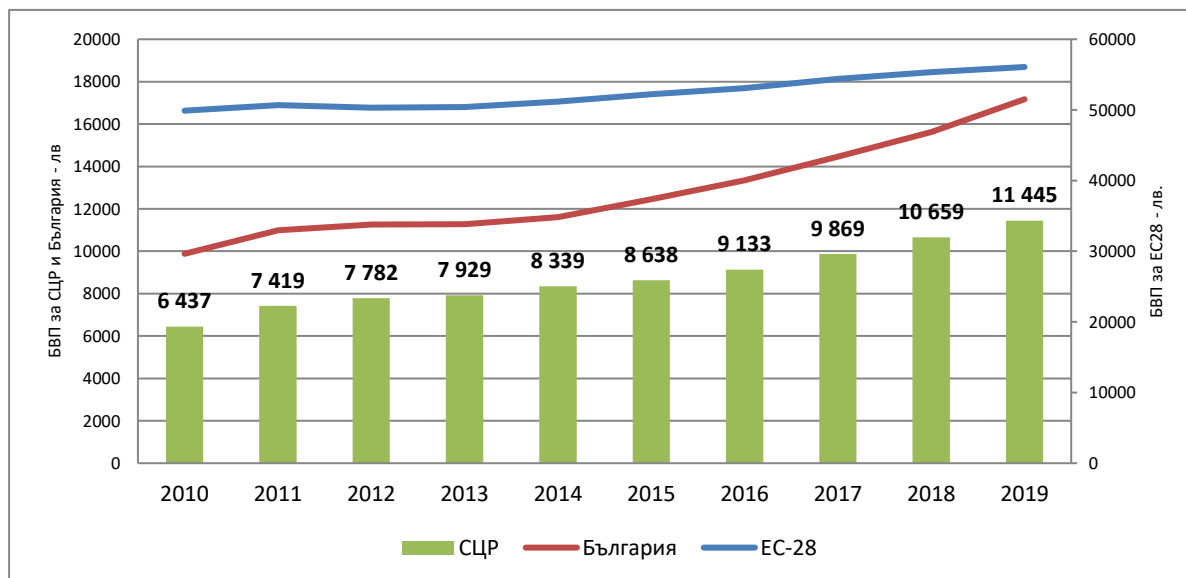
графика 12. Динамика на растежа на БВП за периода 2004-2020 г. и прогнозни данни за 2021-2022 г.

Източници: НСИ, ЕВРОСТАТ, ЕК Генерална дирекция "Икономически и финансови въпроси"

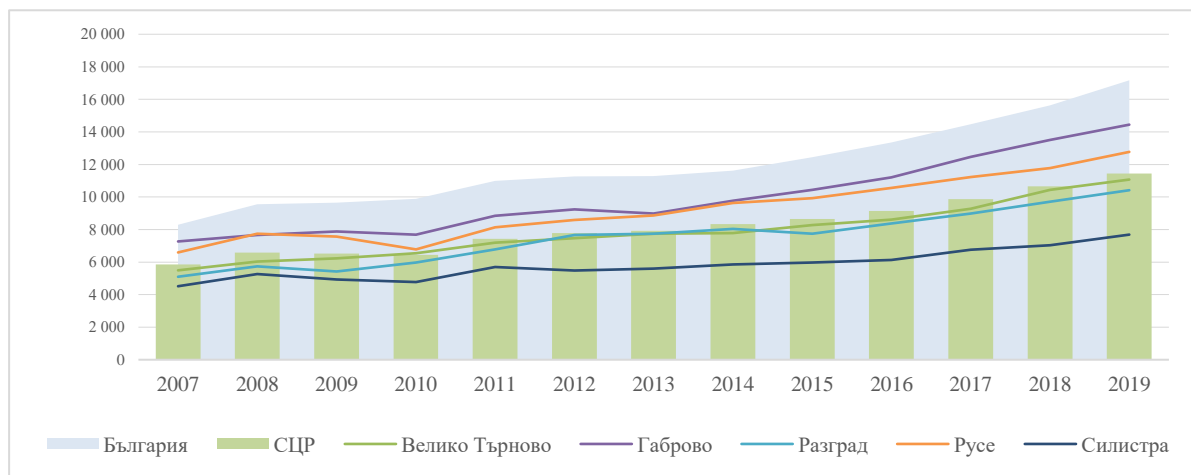
Доколкото община Севлиево е част от област Габрово и СЦР от ниво 2 е необходима оценка на социално-икономическото състояние на региона по отношение на останалите райони от ниво 2 в страната, както и на ниво област.

графика 13. БВП на глава от населението за СЦР, България и ЕС 28, 2010-2019 г., лв.

Източници: НСИ, ЕВРОСТАТ

графика 14. БВП на човек от населението за СЦР, по области, 2007-2019 г., лв.

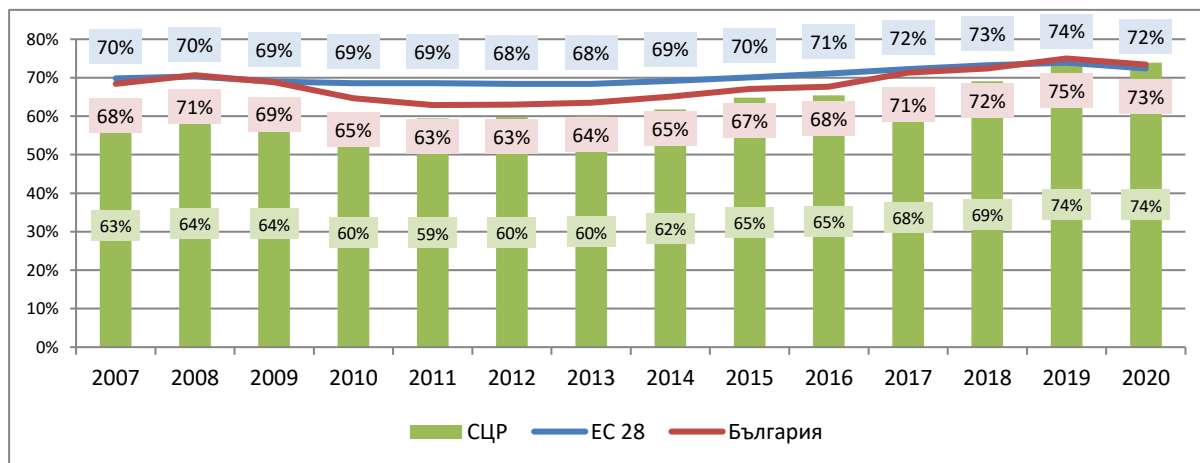

Източник: НСИ

В периода 2014-2020 г. БВП на човек от населението в страната нараства с 48%, в СЦР нараства с 37%. В същият период в област Габрово показателят нараства с темп сходен със средното за страната и нарежда областта на първо място сред останалите области от СЦР.

Нивата на заетост на населението в трудоспособна възраст в СЦР нарастват в целия период и са близки до средните за страната, като през 2020 г. изпреварват средните стойности за страната.

графика 15. Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 за ЮЦР, България и ЕС 27, 2008-2020 г.

Източници: НСИ, ЕВРОСТАТ

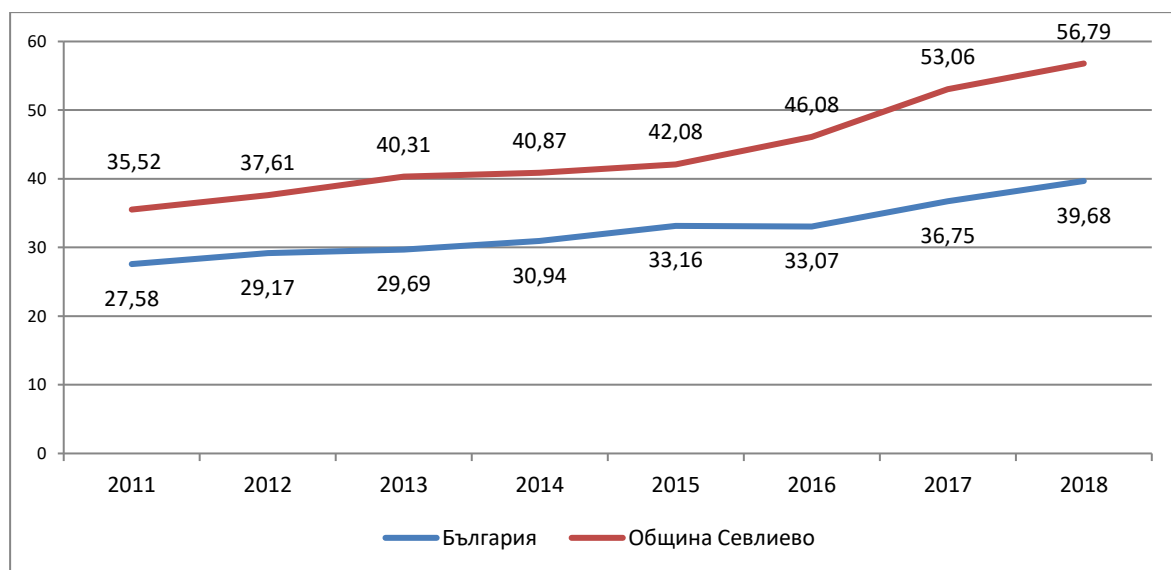
За оценка на **промените в социално-икономическото развитие на община Севлиево** са анализирани следните индикатори, като е направено сравнение на развитието на общината с нивата по отделните показатели на национално ниво и за област Габрово. Използваните индикатори отразяват и степента на вътрешнорегионалните различия за областта:

- **Нетните приходи от продажби (НПП) на човек от населението**, като заместващ индикатор на индикатора БВП на човек от населението, с оглед актуалност на данните на ниво община;
- **Средна годишна работна заплата**;
- **Равнище на безработица**.

Подбраните индикатори позволяват да бъде анализирано развитието на община Севлиево, в контекста на общото развитие на СЦР. Данните за всички индикатори са с надеждно качество, тъй като са базирани на официални статистически данни от НСИ, съответно от ЕВРОСТАТ.

Индикаторът нетни приходи от продажби (НПП) на човек от населението е използван като заместващ индикатор на индикатора БВП на човек от населението, с оглед актуалност на данните на ниво община. Нетните приходи от продажби (НПП) на човек от населението в община Севлиево за периода 2014 – 2018 г. имат тенденция към повишаване (по интензивно след 2015 г.) и остават над 1,3 пъти по-високи от средните стойности за страната за същия период. Най-високата стойност е постигната през 2018 г., когато показателят достига до 43% над средното за страната. Темпът на нарастване на показателя също е по-бърз от средния за страната – за страната е налично увеличение от близо 22% за периода 2014-2018 г., докато за община Севлиево НПП на човек от населението се увеличава с 28% за същия период. Показателят дава сравнително добра представа за икономическата активност в общината. Този индикатор отбелязва засилено развитие на местната икономика, като за седем годишен период стойността му е нараснала с близо 60%.

графика 16. Нетни приходи за продажби на човек от населението за периода 2011-2018 г., хил. лв.

Източник: НСИ

В периода 2012 - 2018 г. големите предприятия генерират близо половината (между 45,7 и 49,8%) от нетните приходи от продажби, следвани от средните предприятия с дял от около 1/4. Делът на големите предприятия в НПП през 207 и 2018 г. е най-ниския през разглеждания период, като в същото време делът на микропредприятията през 2017 г. достига до 9,7% от НПП на общината. Тези данни показват жизненост на микро и малките предприятия.

Данните потвърждават тенденцията, че големите и средните предприятия носят основните приходи и добавена стойност в икономиката на община Севлиево. Следва да се отчита и стабилното развитие на микро и малките предприятия.

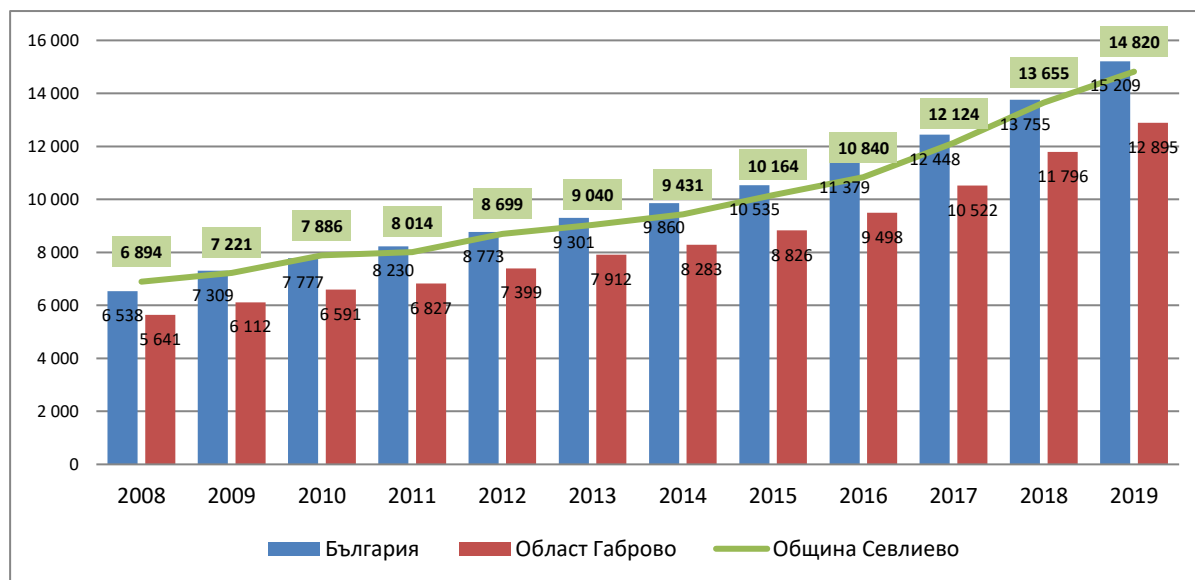
Разпределението на НПП по сектори от икономически дейности за периода 2012 – 2018 г. показва, че най-голям дял от НПП, реализира сектор *Преработваща промишленост*, следван от сектори *Търговия и услуги* и *Транспорт, складиране, пощи*.

Въпреки значителното увеличение след 2016 г. на стойностите от НПП, делът на сектор *Преработваща промишленост* запазва тенденция за намаление в общинската икономика, като от 59,4% през 2012 г. достига до 50,4% през 2017 и 52% през 2018 г. Нараства делът на сектор *Търговия и услуги* – от 29% през 2012 г. до почти 35% през 2017 г., както и делът на сектор *Транспорт, складиране и пощи*, при който се наблюдава устойчива тенденция на увеличение.

Наблюдава се устойчив темп на нарастване на **средната годишна работна заплата** в община Севлиево. За периода 2014-2019 г. увеличението ѝ е над 57%. Стойността на индикатора за целия период е по-висока от средната стойност за областта и по-ниска, но много близо до средната стойност за страната, като през 2019 г. достига до 97,4% от средното за страната, при 95,6% през 2014 г.

Следва да се отчитат очакванията за неблагоприятна икономическа перспектива за следващите няколко години с оглед на вероятните икономически последици от пандемията Covid-19.

графика 17. Ниво на средна годишна работна заплата – регионални разпределения за периода 2011-2018 г., лв.

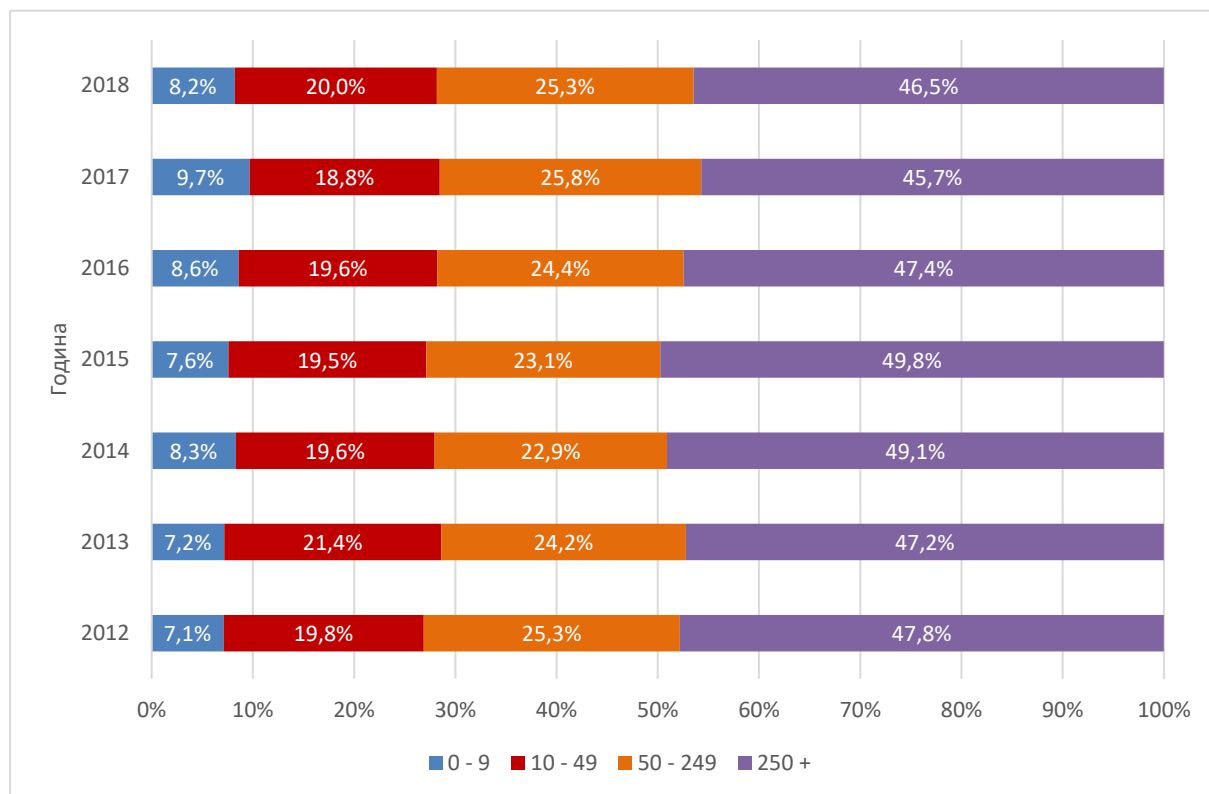

Източник: НСИ

→ малки и средни предприятия

Микропредприятията преобладават по брой в местната икономика, като демонстрират и устойчивост и известен растеж по отношение на основните икономически показатели. Те генерират нарастващ обем произведена продукция и увеличават дела си в нетните приходи от продажби в общината. Основният обем произведена продукция и НПП в общината обаче се генерират от големите и средните предприятия.

графика 18. Разпределение на произведената продукция в община Севлиево по големина на предприятието за периода 2012 – 2018 г., дял от общата (%)

Източник: НСИ

→ пазар на труда

Постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Севлиево в областта на пазара на труда в общия случай определят и сравнително ефективното въздействие в тази сфера на осъществените мерки от плана.

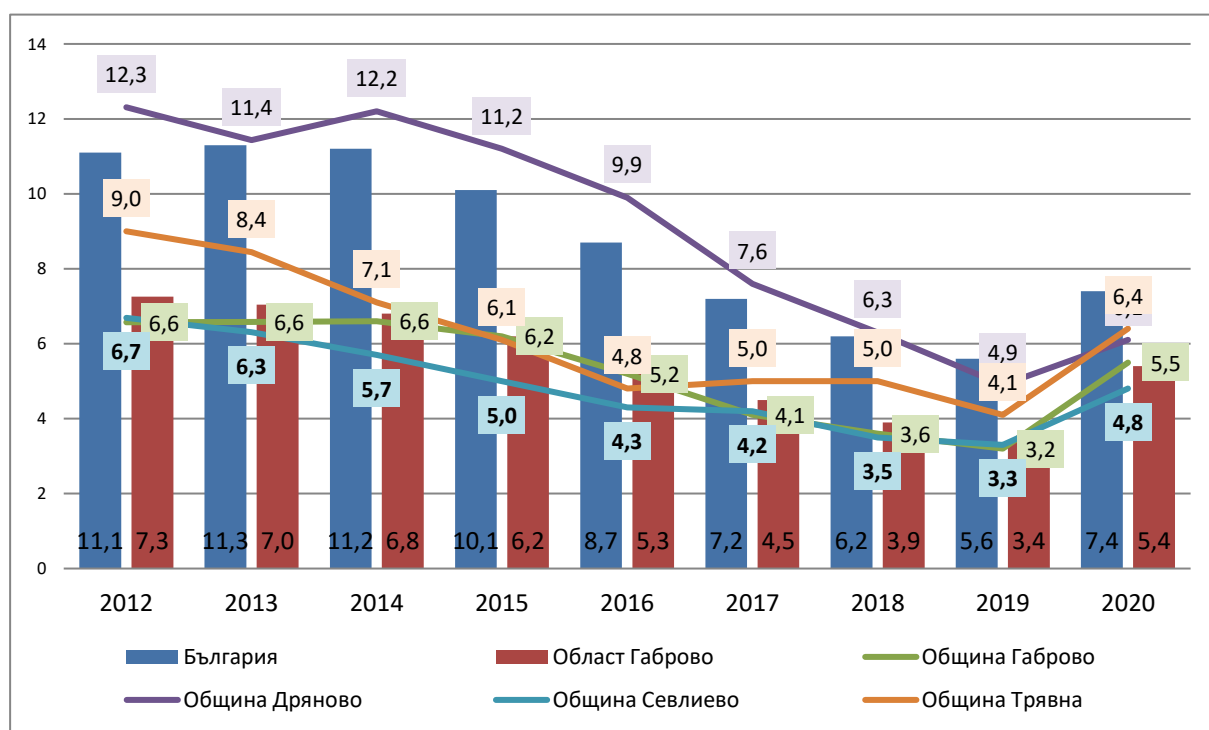
В периода 2014 – 2018 г. **броят на заетите лица** в община Севлиево се увеличава с 8,3%.

Структурата на заетите лица в община Севлиево, разпределени по големина на предприятията за периода 2012 – 2018 г. показва, **че най-много жители на общината - около 65%, са заети в големи и средни предприятия.** Устойчива през целия период остава заетостта, осигурявана от микропредприятията и малките предприятия.

Средно годишното ниво на безработица за периода 2014 – 2019 г. в община Севлиево следва общата тенденция за трайно намаляване за цялата страна и областта

(увеличение се наблюдава през 2020 г.) В община Севлиево нивото на безработица е под средното за страната и за областта за целия период, като през 2016-2017 г. има период на задържане. За 2019 г. стойността постига намаление до 3,3% при 5,6% средно за страната, като през 2020 г. стойностите се увеличават до 4,8% при 7,4 % средно за страната (в следствие на кризата с Covid-19). За целия период 2012 -2019 г. коефициентът на безработица в община Севлиево е намалял с 3,2 пункта или два пъти.

графика 19.Средногодишно равнище на безработица за периода 2012-2020 г., %

Източник: Агенция по заетостта

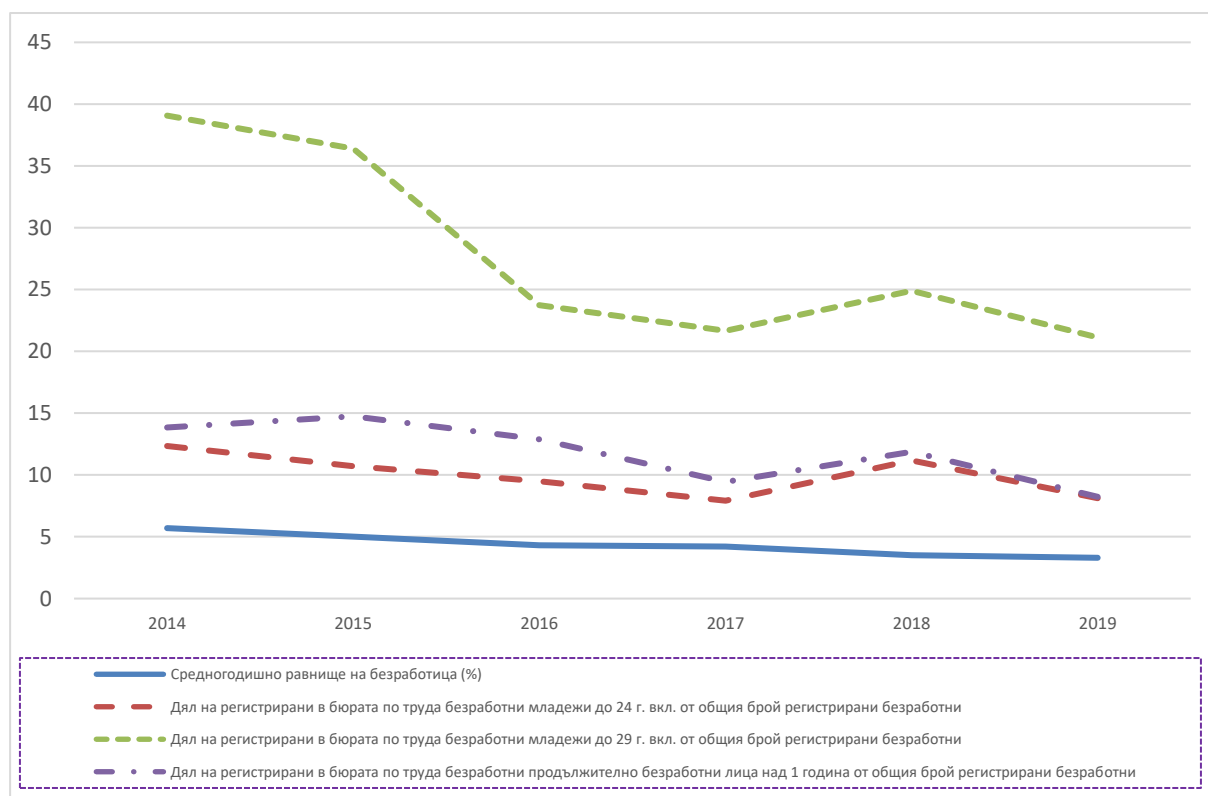
Категорията „продължително безработни лица“ е поддържала високи стойности през 2015. След 2016 г. делът на тази група намалява и достига най-ниските си стойности през 2017 г. с 9,4% и през 2019 г. с 8,2% от всички безработни в общината.

Младежката безработица е едно от най-съществените негативни явления на пазара на труда в страната. Младежката безработица (лица до 29г. вкл.) отбелязва тенденция към съществено намаляване от 2014 г. до 2017 г., когато е регистрирана стойност – 21,7%. Следва период на нарастване до 2018 г., когато достига до 24,9% от безработните в общината. За последната година обаче стойността ѝ се намалява отново до 21,1% - най-

ниската за периода. Въпреки това, през целия период стойностите остават сравнително високи, като следват тенденциите в тази група на национално ниво.

Младежката безработица (лица до 24г. вкл.) е с по-ниски стойности, но следва същата тенденция като при лицата до 29 г. Ниска стойност се наблюдава през 2017 г., след което през 2018 г. е налице сериозно нарастване до 11,2% - почти до нивата от 2012 и 2013 г. и последващо намаление до 8,1% от безработните в община Севлиево.

графика 20. Средногодишни стойности на нива на безработица в община Севлиево по групи за периода 2012-2019 г.

Източник: Агенция по заетостта

Темповете на промени в нивото на активност на общинската икономика и пазара на труда в сравнение със средните стойности за страната се запазват и се очаква тенденцията на изпреварващо развитие да продължи в периода след 2020 г.

→ **Инфраструктура - състояние на пътища, ВиК системи;**

Инвестициите в техническа инфраструктура са насочени основно към рехабилитация на пътна и ВиК инфраструктура. В края на оценявания период активно се изпълняват дейности по подмяна на довеждащия водопровод от ПСПВ до малките населени места и гр. Севлиево. Със завършването на инвестицията се очаква в голяма степен да бъде преодолян един от най-сериозните проблеми в общината – този с режима на водоснабдяване, обхващащ значителен дял от населението. Остава необходимостта от продължаващо инвестиране в подобряването на ВиК инфраструктурата и пътната инфраструктура в селата. Инвестициите в подобряване на енергийната ефективност на жилищния фонд в общината, в образователни и административни сгради, оказва силно въздействие върху качеството на обитаване.

→ **Социален сектор – социални дейности, здравеопазване, образование.**

Инвестиции са насочени в социална инфраструктура и развитие на социална инфраструктура, както и в областта на образователната инфраструктура. Остават предизвикателствата пред развитие на административния капацитет и въвеждане на електронно обслужване.

→ **Мнението на гражданите за развитието на община Севлиево за периода 2014-2020**

Близо 65% от анкетираните граждани определят икономическото състояние на общината към момента като положително или задоволително; за 20% развитието е незадоволително, а други 13% го определят като лошо или изключително лошо. Това мнение съответства и на дадената оценка на промяната в местната икономика спрямо 2014 г.: за 23% развитието е значително по-добро, за близо 25% е задоволително, а за 22% е без промяна. За близо 21% развитието е негативно и силно влошено.

Сред проблемите, които са преодоляни след 2014 г. на първо място е посочен този с качеството на пътната инфраструктура (30,6%), следван от подобряване качеството на ВиК

инфраструктурата (26%), преодоляване на тенденцията за изселване на младите хора (24,3%) и осигуряване на работни места (23,7%).

Като основни фактори за развитие, които общината е използвала в периода след 2014 г. се разпознават привличането на инвеститори, географското положение; привличането на инвеститори и привличането на човешки ресурси, следвани от засилено включване на гражданите и бизнеса в процесите на планиране и осъществяване на развитието и подобряване на техническата инфраструктура.

Въпреки положителните като цяло оценки за развитие на общината, най-високо неодобрение на качеството получават публичните услуги, свързани с ВиК, състояние на околна среда – прахово и шумово замърсяване, обществен транспорт и транспортна достъпност, както и услугите, свързани с уличната и пътната мрежа, паркинги, автобусни спирки, и социалните услуги. С най-висок дял на положителна оценка са услугите, свързани със спорта, отдуха и туризма – спортни съоръжения, паркове и алеи, както и тези, свързани с културата, вкл. места за провеждане на културни дейности.

Като основни приоритети за развитие в периода 2021-2027 г. са посочени:

- Развитие на ВиК инфраструктурата – 72,8% от анкетиранияте;
- Подобряване на здравеопазването и социалните услуги – 53,8% от анкетиранияте;
- Повишаване конкурентоспособността на МСП чрез достъп до нови технологии и нови пазар – 32,4% от анкетиранияте;
- Подкрепа за образованието на всички нива и обучение през целия живот – 30,1% от анкетиранияте;
- По-добър достъп до качествени електронни услуги и електронно управление – 28,3% от анкетиранияте;
- Развитие на туризма в региона – 28,3% от анкетиранияте;
- Повишаване енергийната ефективност на бизнеса, в публичния и жилищния сектор – 23,7% от анкетиранияте;
- Подобряване на транспортната мобилност на регионално ниво – 20,8% от анкетиранияте.

7. Ефективност и ефикасност на финансовите инструменти и използваните ресурси за изпълнение на ОПР на община Севлиево за периода 2014-2020 г.

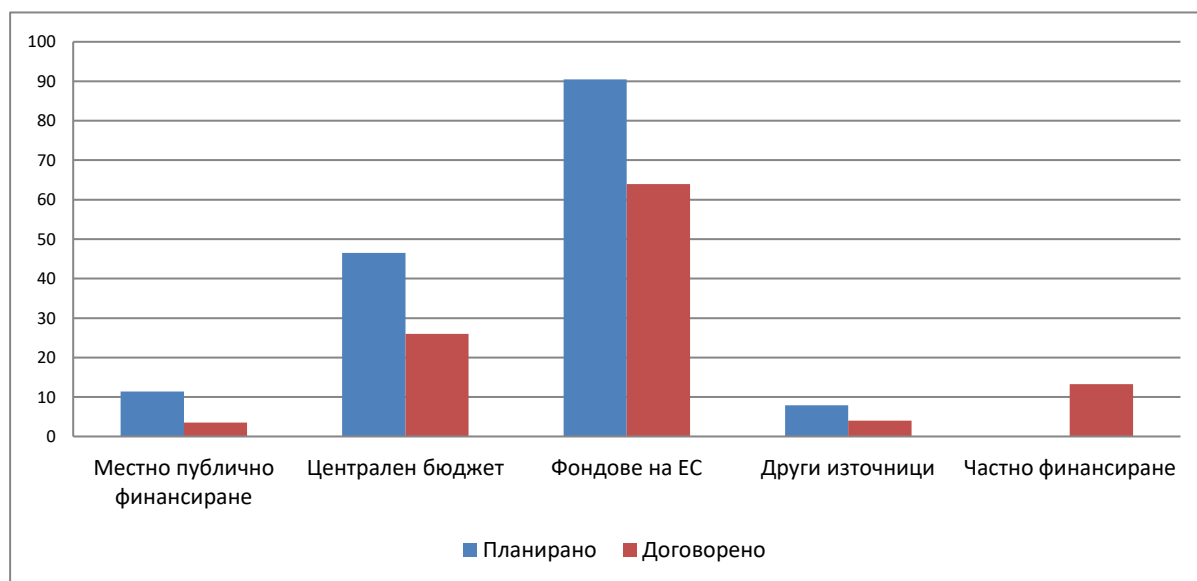
Определените в ОПР на община Севлиево икономически и финансови механизми за реализацията на плана, по източници, включват:

- Национално финансиране от публични източници, в т.ч. републиканския бюджет и общинските бюджети;
- Фондове и програми на ЕС;
- Частни финансови ресурси (местни физически и юридически лица, граждански организации и др.);
- Международни финансови институции, международни програми.

ОПР на община Севлиево определя в индикативната финансова таблица общ размер на финансовите ресурси, необходими за реализиране на стратегическите цели на плана в периода 2014 – 2020 г.

От размерът на данните за договорените средства по оперативните програми, както и ресурса от държавния и общинския бюджет и други фондове – 110,7 млн. лв. (от които 100,6 млн. лв. изплатени) може да бъде направен извод, че **общият размер на средствата, осигурени за реализация на ОПР на община Севлиево към края на ноември 2021 г. е 71% от планирания ресурс**, определен в индикативната финансова таблица – 156,3 млн. лв.

графика 21. Планирани и привлечени средства по източници, [млн. лв.]

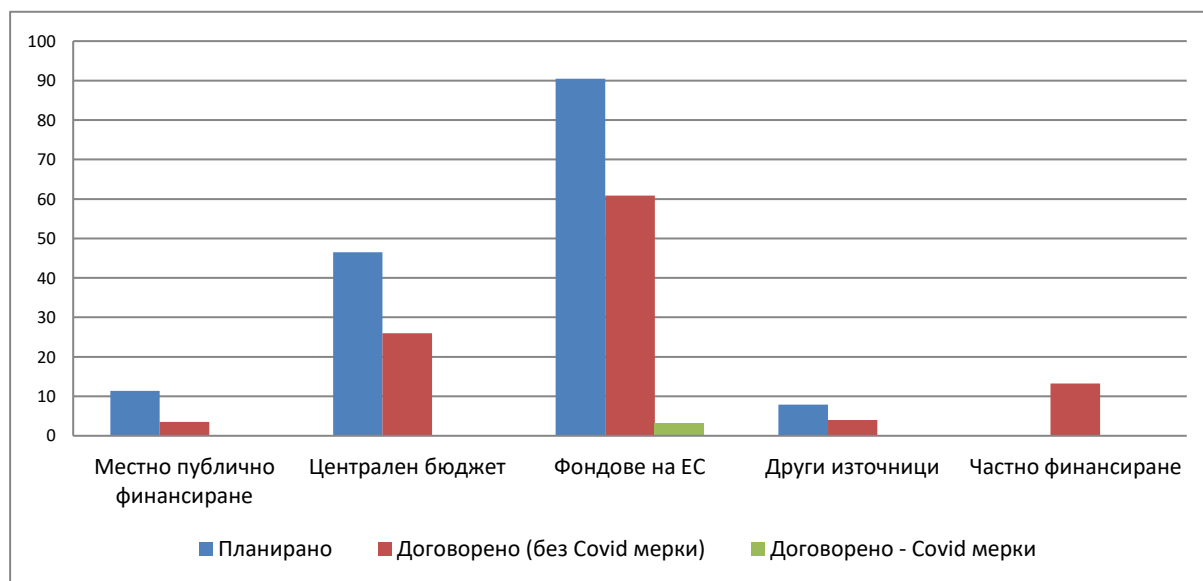
Освен забавеното стартиране на националните ОП и ПРСР за периода 2014 – 2020 г., като основни фактори за по-ниските нива на финансиране, получени чрез фондовете на ЕС следва да се отчетат програмирането на критериите за финансиране на публичните мерки от ПРСР, които насочиха финансиране към общини с по-висок дял безработни и към общини в Северозападния район за планиране.

При отчитане на тези фактори, **постигнатото финансово осигуряване на процесите на регионално развитие в община Севлиево през 2014-2020 г. е много добро**. За планирането на финансовите ресурси в ОПР 2014-2020 е използван реалистичен подход, като **постигнатият резултат може да се определи като много добър**, предвид че са **използвани всички достъпни за периода ресурси**. Тенденцията е този резултат да продължи да се подобрява, предвид възможното договаряне на средства по оперативните програми до края на 2022 г. и възможно изплащане на средства за допустими разходи до края на 2023 г.

Като положителен елемент може да се **оцени привличането на значителен финансов ресурс за развитие от ПРСР** за технологично обновяване и модернизация на МСП, реконструкция и рехабилитация на улици и пътища, **много значим ресурс от Централния бюджет** за ремонт на ВиК мрежата и устойчиво развитие на територията на

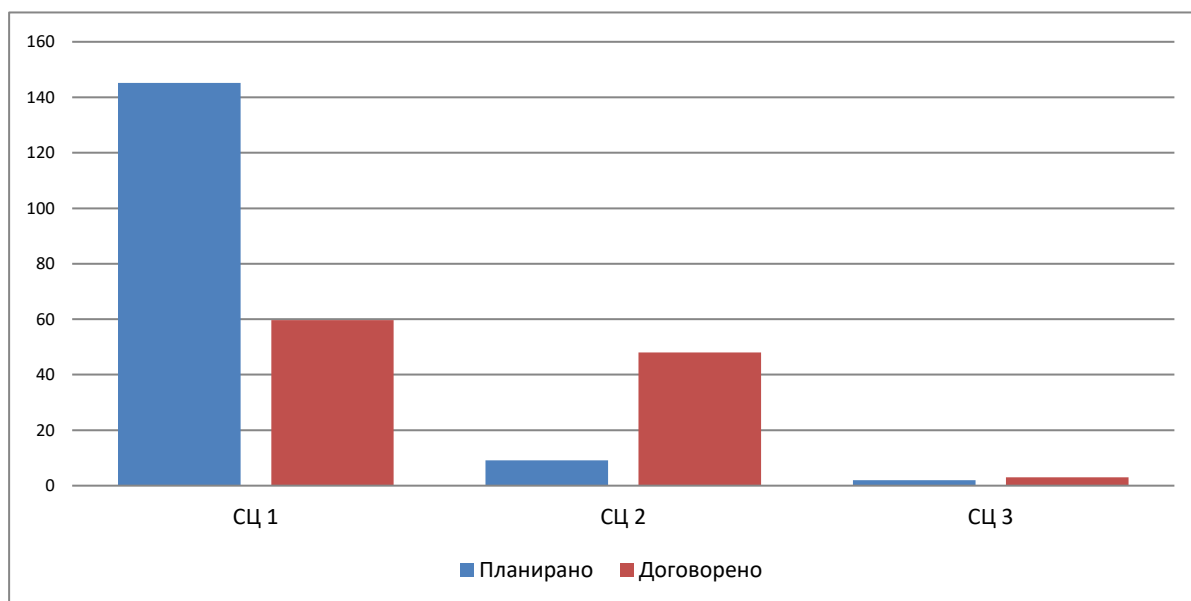
общината, **значителен финансов ресурс по ОП Конкурентоспособност** за технологично обновяване, иновации и енергийна ефективност, както и за подпомагане за справяне с кризата с Covid-19 и **ОП Регионално развитие** за енергийна ефективност на публични и жилищни сгради, обновяване на училища и детски градини, междублокови пространства, социални жилища, както и **значителен финансов ресурс от частно финансиране**.

графика 22. Привлечени средства по източници, [млн. лв.]

Сравнението на привлечените средства по стратегически цели на ОПР с тези, планирани в индикативната финансова таблица потвърждава общата положителна оценка за степента на изпълнение на стратегическите цели на плана.

графика 23. Планирани и привлечени средства по стратегически цели на ОПР, [млн. лв.]

графика 24. Планирани и привлечени средства по приоритети на ОПР, [млн. лв.]

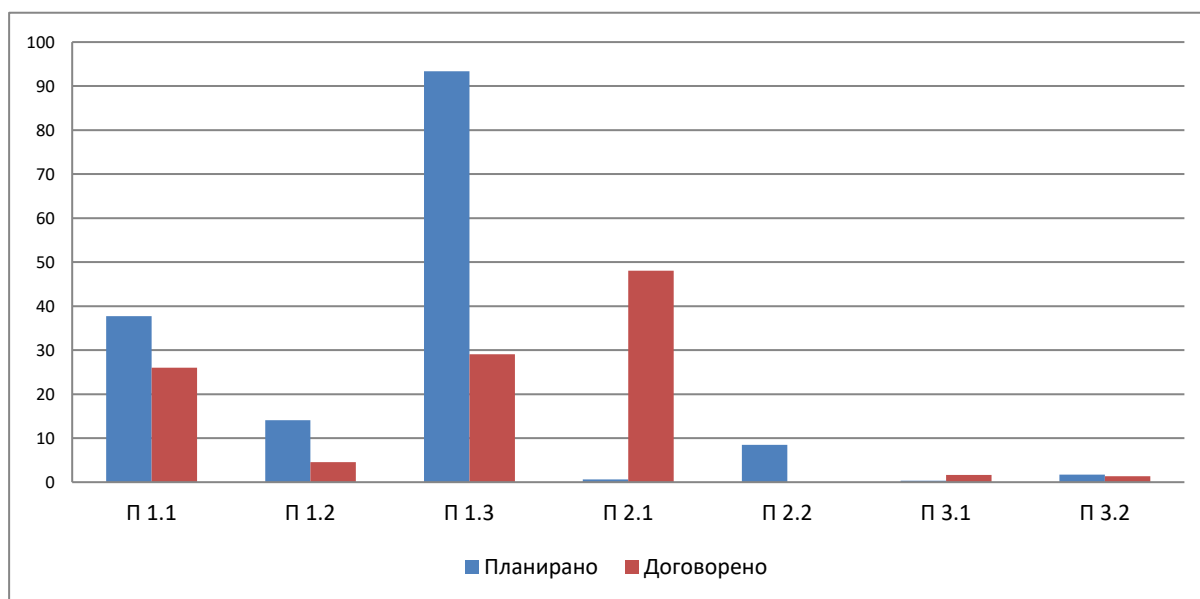

таблица 8 Оценка на ефективността на изпълнение на ОПР на община Севлиево 2014-2020 въз основа на обобщени показатели за постигане на стратегическите цели

Индикатор	Постигната ефективност
Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на територията на общината	Задоволителна
Стратегическа цел 2: Повишаване конкурентоспособността на местната икономика	Значителна
Стратегическа цел 3: Развитие на човешкия капитал и осигуряване на добро управление на местно ниво	Значителна

Цялостната оценка на ефикасността на изпълнението на ОПР на община Севлиево следва да бъде направена след окончателното приключване на проектите, които са в процес на изпълнение и след края на 2020 г.

III. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

1. Обобщена оценка за изпълнението на ОПР на община Севлиево

Визията, определена в ОПР на община Севлиево за периода 2014 – 2020 г. запазва своята актуалност през целия период на изпълнение на плана. **Осъществените в рамките на периода мерки успешно я адресират**, като са свързани с *благоустрояване на градския център и малките населени места, подобряване на техническата инфраструктура, развитие на човешкия капитал, подобряване качеството и развитието на публичните услуги, както и развитие на капацитета на администрацията и използване на местния потенциал, силно гражданско общество.*

Общият размер на договорените средства за изпълнението на ОПР 2014-2020 г. към края на ноември 2021 г. е 110,7 млн. лв., от които 100,6 млн. лв. изплатени. **Общият размер на средствата, осигурени за реализация на ОПР на община Севлиево към края на ноември 2021 г. е 71% от планирания ресурс**, определен в индикативната финансова таблица – 156,3 млн. лв.

Най-голям финансов ресурс за изпълнение на целите на ОПР е привлечен от:

- **Централен бюджет** – над 25,9 млн. лв. за ремонт на ВиК мрежата и устойчиво развитие на територията на общината;
- **Програма за развитие на селските райони** – над 26,4 млн. лв. за технологично обновяване и модернизация на МСП, реконструкция и рехабилитация на улици и пътища, обновяване на детски градини и изграждане на спортна инфраструктура;
- **ОП Иновации и конкурентоспособност** – над 12,2 млн. лв. за технологично обновяване, иновации и енергийна ефективност на МСП и 3,1 млн. лв. за подпомагане за справяне с кризата с Covid-19.

- **ОП Региони в растеж** – над 13,6 млн. лв. за енергийна ефективност на публични и жилищни сгради, обновяване на училища и детски градини, междублокови пространства, социални жилища;
- **Частно финансиране** – над 13,2 млн. лв. като съфинансиране на мерки, насочени към бизнеса;

Приносът на местния бюджет в привлечения ресурс е 3%, а на централния бюджет – 23,4%.

За планирането на финансовите ресурси в ОПР 2014-2020 е използван реалистичен подход, като постигнатият резултат може да се определи като много добър, предвид че са използвани всички достъпни за периода ресурси. Тенденцията е този резултат да продължи да се подобрява, предвид възможното договаряне на средства по оперативните програми до края на 2022 г. и възможно изплащане на средства за допустими разходи до края на 2023 г.

Обобщението на анализа на показателите за изпълнението стратегическите цели на ОПР на община Севлиево показва, че:

- Тенденциите в основните икономически показатели остават положителни и изпреварващи тези на областно и регионално ниво;
- Безработицата в общината се запазва по-ниска от средната за страната, а нивата на заплащане достигат средното за страната;
- Висок е обема средства, инвестирани във ВиК инфраструктурата, пътната инфраструктура, образователната и социалната инфраструктура;
- Стартирало е кризисно разрешаване на проблема с режима на питейната вода;
- Активността на опериращите на територията фирми рефлектира и върху високите нива на съфинансиране при осъществяване на проекти за обновление на производствената база и внедряване на иновации в бизнеса;

- Разработен и приет е Общ устройствен план на общината с хоризонт до 2035 г.;
- Осъществяваните мерки допринасят за запазване качеството на живот в общината, но са необходими допълнителни усилия за постигане на визията за развитие на общината.
- **Постигнат е планирания напредък** по реализацията на приоритетите, чрез който се реализира *Стратегическа цел 1*, чрез което е постигнат и планирания напредък по нея. Основен принос за това има изпълнението на проекти в обхвата на двата приоритета 1.1 и 1.3. Въпреки постигнатите резултати от значителна важност е **продължаването на инвестиции в подмяна на довеждащите водопроводи в общината** и осигуряване на качествен достъп до питейна вода на населението и бизнеса на територията на общината, както и на **инвестициите в селата на общината, особено в определените от ОУПО като вторични опорни центрове**. Необходимо е усилията да бъдат фокусирани и върху **продължаващо осигуряване на качествена транспортна и информационна свързаност на селата в общината**.
- **Постигнат е напредък над планирания** по реализацията на приоритетите, чрез който се реализира *Стратегическа цел 2*, чрез което е постигнат и напредък над планирания по нея. Съществен е приноса и на двата приоритета – както осъществяваните инвестиции за модернизиране на производствената база и подобряване на енергийната ефективност и въвеждане на иновации в производството, така и в обновяване и популяризиране на местното културно-историческо наследство, при-родния потенциал и развитие на туризма в общината.
- **Постигнат е планирания напредък** по реализацията на приоритетите, чрез който се реализира *Стратегическа цел 3*, чрез което е постигнат и планирания напредък по нея. Предизвикателство в обхвата на двата приоритета продължава да бъде разширяването на възможностите за заетост и задържането на населението в трудоспособна възраст в общината. Необходим е фокус върху продължаващи мерки за професионално обучени в съответствие с нуждите на бизнеса,

както и за повишаване капацитета на местната администрация за предоставяне на електронни услуги и ефективно стратегическо планиране на развитието.

Основните предизвикателства през следващия период пред развитието на община Севлиево са свързани със запазването и развитието на характера на местната икономика, определящ общината като един от 20-те национални икономически центъра; очакваното развитие на националните транспортни коридори; продължаващите негативни тенденции в демографското развитие на национално, регионално и местно ниво и недостига на квалифицирани кадри. Не на последно място следва да се отчита задълбочаващата се криза, свързана с пандемията Ковид-19 и икономическите последици от нея.

2. Положителни и отрицателни фактори при изпълнението на ОПР на община Севлиево за периода 2014 – 2020 г.

Като положителни фактори при изпълнението на плана за развитие могат да бъдат отчетени високата степен на мобилизация на наличния капацитет на администрацията на община Севлиево и значителният дял на привлечения финансов ресурс.

В разглеждания период като негативни фактори за изпълнението на плана се явяват преди всичко външни такива:

- наложеното вече като практика разминаване във времето на процеса по изготвяне на ОПР 2014 – 2020 г. и изготвянето на националните и регионални документи в системата за регионално развитие (НСРР, Оперативни програми, ПРСР) и липса на информация на първоначалния етап за възможностите и условията за достъп до финансов ресурс от фондовете на ЕС;
- закъсняло стартиране на реалната работа на ОП и ПРСР, което рефлектира върху сроковете за представяне, оценяване и одобрение на проекти на бенефициентите;
- промени в ЗРР и последваща необходимост от актуализация на стратегическите и планови документи в системата на регионалното развитие, вкл. по отношение на пространственото развитие;

- липса на методическа подкрепа при прилагане на инструментите за тяхното наблюдение на плановите документи, в т.ч. наличие на трудности при отчитане на финансовите ресурси от всички източници, насочени към реализиране на мерките в подкрепа целите на развитие на общината;
- липса на координация на национално, регионално и местно ниво между секторните политики, вкл. по отношение на стратегически и планови документи.

От гледна точка на ОПР продължава да е необходимо стандартизиране на методологията за описание на териториалния обхват и съответно териториалното въздействие на реализираните мерки, така че информацията относно финансираните проекти, териториалният им обхват и обемът на договорените и изплатените финансови ресурси да могат да бъдат съотнасяни към целите и приоритетите на ОПР на община Севлиево. Към тази методология следва да бъде добавен и стандартизиран подход за описание на източниците за финансиране с оглед възможността за отчитане на всички привлечени ресурси, вкл. чрез общинския бюджет и капиталовите програми, както и различните действащи публични фондове, вкл. и инвестициите на публичните предприятия като „ВиК“ ООД.

3. Препоръки за разработване на ПИРО на община Севлиево за периода 2021 – 2027 г.

Визията, определена в ОПР на община Севлиево запазват своята актуалност. Същевременно е необходимо е ясно обвързване между целите и приоритетите на ПИРО на община Севлиево, с тези, определени в документите от по-висок порядък, свързани с регионалното развитие, и особено идентифициране на високоприоритетни за развитието на общината проекти, които могат да бъдат осъществени с прилагането на инструментите за интегрирани териториални инвестиции и с подкрепа на регионално и национално ниво и допринасят за повишаване на интегрираното развитие на ниво регион за планиране. Ясно се очертава необходимостта от извеждане на преден план на фактори като намаляване на населението, необходимост от планиране и осигуряване в средносрочен план на транспортната свързаност с основната републиканска пътна мрежа, предвид предстоящото изграждане на АМ „Хемус“, ограничено прилагане на иновации, очаквани

ограничения на икономическото развитие като последица от кризата с Covid-19, както и на възможностите и условията за осигуряване на качествени публични услуги за малките населени места в общината, вкл. и тези с малък брой население.

Конкретните препоръки включват:

- определяне на високоприоритетни проекти за развитие на община Севлиево, които да могат успешно да отговорят на предвижданията на Интегрираната териториална стратегия за развитие на СЦР за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.;
- идентифициране и подготовка на концепции и проекти за интегрирани териториални инвестиции – реализация на надобщински проекти от ключово значение за развитие на общината;
- продължаващо обновяване на ВиК инфраструктурата и осигуряване на качествена питейна вода за населението;
- рехабилитация и развитие на пътната инфраструктура;
- продължаващо подобряване на ЕЕ в публичния, жилищния и производствения сектор;
- анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние и потенциала за развитие на общината следва да бъде обвързан пряко с процесите на демографско развитие, както и с процесите на развитие на съседните икономически центрове Габрово и Велико Търново и планираното инфраструктурно развитие и възможно разширяване на възможността за мобилност на трудовите ресурси;
- формулиране на целите и приоритетите на ПИРО, по начин, който осигурява прякото им обвързване с тези на оперативните програми, както и обособяване на тези, за чието изпълнение следва да бъдат търсени само национални средства. Необходимо е и осигуряване на приемственост между определените цели и приоритети на ОПР (2014 - 2020) и новите цели чрез таблица за съответствие;
- идентифициране на приоритети и мерки, които ще подкрепят местната икономика и социалния сектор в условия на очаквана икономическа рецесия в резултат от пандемията с Ковид-19, както и планиране на мерки в подкрепа

на сектора на здравеопазването, образованието и администрацията за работа в условия на пандемия;

- определяне на всички възможни източници за финансиране на определените мерки – национални, от ЕС и др., които допринасят за осъществяване на политиката за регионално развитие в община Севлиево;
- интегриране на процесите по наблюдение и оценка с тези, определени за оперативните програми, съфинансирани от ЕС;
- укрепване на аналитичния капацитет на общинско ниво за идентифициране на проблемите и тяхното адресиране чрез съответните финансови инструменти;
- изготвяне на реалистична оценка за необходимите финансови ресурси за целите на регионално развитие на община Севлиево;
- развитие на положителните тенденции за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на публичност на мерките за регионално развитие.

Остава в сила необходимостта при разработването на новия план за развитие на община Севлиево, да бъдат адресирани ключовите предизвикателства пред развитието на област Габрово и СЦР, произтичащи от въздействието на **глобализацията, демографията, изменението на климата и енергийната зависимост.**